

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Освітня програма	22777 Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	106 Географія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	22777
Назва ОП	Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	106 Географія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Белова Наталія Володимирівна, Корнус Анатолій Олександрович, Молікевич Роман Сергійович, Гнатюк Світлана Сергіївна, Боярин Марія Володимирівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	26.02.2025 р. – 28.02.2025 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://karazin.ua/storage/documents/1799_CtlurovBfWfkvKrEM25zZM72p.pdf
Програма візиту експертної групи	https://karazin.ua/storage/static-content/source/news/2025-02/86dc591d-5032-48f4-9f1b-f7aba9644547.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Висновок щодо відповідності критеріям. Позитивні практики за освітньою програмою:

ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти відповідно до Статуту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та Кодексу цінностей Каразінського університету. Значний внесок у формування потужного наукового осередку професіоналів-географів які щоденно передають свої знання, унікальний досвід, навички та вміння студентам є плеяда учнів – послідовників наукової школи професора Костянтина Немця. Особливість та фокус ОПП полягають в акцентуванні уваги на формуванні фахівця із сучасним науковим світоглядом і мисленням для вирішення соціальних та економічних проблем та регіонального розвитку з використанням сучасних геоінформаційних технологій. Найбільш яскраво вираженими позитивними практиками є: узгодженість ОПП з місією та стратегією ЗВО. ОПП враховує тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевий та регіональний контексти, а також досвід аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм; ЗВО демонструє принципову відкритість, публічність та прозорість; наявні чіткі правила і процедури, що визначають права та обов'язки учасників освітнього процесу. На кафедрі соціально-економічної географії і регіонаознавства імені Костянтина Немця функціонує студентський науковий дискусійний клуб, що є платформою для творчого пошуку та інтелектуального розвитку студентів даної ОПП. Системне залучення студентів до міжнародної академічної мобільності, завдяки чому вони можуть реалізовувати свої наукові інтереси в міжнародному контексті та здобувати конкурентні переваги на ринку праці. На програмі здійснюються залучення зарубіжних викладачів, які читають окремі курси, що збагачує освітній процес новими підходами та дає студентам змогу ознайомитися з міжнародним досвідом соціально-економічної географії та регіонального розвитку. ОПП за першим рівнем вищої освіти має перспективи розвитку на основі наявного кадрового потенціалу, використання класичних та інноваційних методів навчання, позитивних практик організації освітнього процесу, відповідного матеріально-технічного забезпечення. Передовою є практика можливості використання всіх наявних ресурсів та інфраструктури у дистанційному форматі. Також ЗВО активно розбудовує мережу підземних просторів, що дозволяє не тільки забезпечити безпечність освітнього середовища, а й формувати зони соціальної взаємодії. За результатами акредитаційної експертизи ЕГ констатує, що ОПП в цілому відповідає Критеріям оцінювання якості освітньої програми, виявлені недоліки не є суттєвими та пропонує акредитувати ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» за першим рівнем вищої освіти у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

Недоліки

Під час акредитації ОПП ЕГ було виявлено несуттєві недоліки ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток», а саме : пасивна академічна мобільність, низька активність здобувачів у неформальній та/або інформальній освіті, а також відсутність практики визнання результатів навчання та кваліфікацій, отриманих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності); не у всіх силабусах та робочих програмах ОК оновлено список рекомендованих джерел з врахуванням сучасних публікацій світових видавництв, публікацій НПП, окремі РП не містять сучасних (не старше 5 років) джерел інформації, у РП відсутні гіперлінки на джерела інформації, що ускладнює доступ здобувачів освіти до них в умовах дистанційного навчання; під час зустрічей ЕГ у фокус-групах із здобувачами вищої освіти та роботодавцями виявлено сподівання про перерозподіл загального обсягу ОК 5 «Іноземна мова» протягом усього терміну навчання, що дасть можливість здобувачам удосконалювати навички з іноземної мови, в контексті активізації участі здобувачів у міжнародній академічній мобільності та з метою вступу на магістерські програми; присутня недостатня поінформованість здобувачів вищої освіти щодо механізмів та алгоритму дій у разі виникнення конфліктів; низький рівень мотивації здобувачів до участі в програмах академічної мобільності та неформальної освіти; опитувальник, за яким проводиться оцінювання якості освітнього процесу, не дає можливості оцінити ситуацію в розрізі конкретних ОК. Робочі програми дисциплін не містять очікуваних результатів навчання, як це передбачено методичними рекомендаціями ЗВО, лише загальні програмні результати за ОПП. Списки основної літератури у багатьох РП мають незначну кількість або взагалі не містять сучасних (не старше 5 років) джерел інформації. У РП відсутні гіперлінки на джерела інформації, що ускладнює доступ здобувачів освіти до них в умовах дистанційного навчання; присутня недостатня поінформованість здобувачів вищої освіти щодо механізмів та алгоритму дій у разі виникнення конфліктів; професійна діяльність викладачів, залучених до даної освітньої програми, відповідає академічним і професійним вимогам, проте, було виявлено недостатню публікаційну активність НПП за предметною областю ОК 4 і ОК22; більша частина питань моніторингу якості освіти студентської ради не стосуються безпосередньо якості освіти і є малоінформативні; відсутня система повноцінної оцінки якості викладання кожної з дисциплін по проходженню курсу; у формі " Узагальнення пропозицій, що надійшли під час обговорення", не зазначено яким чином вони були враховані та під час яких процедур дані пропозиції розглядалися (засідання кафедри, робочої групи тощо); затвердження ОПП програми засіданням кафедри, навчально-методичною комісією факультету та вченою радою факультету відбувається в один день, що робить неможливим внесення змін у разі виникнення зауважень.

Рекомендації

У результаті проведеного експертного оцінювання у дистанційній формі ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» ЕГ пропонує такі рекомендації: протягом 2025-2026 н.р. директорам Центру міжнародного співробітництва та Центру позаосвітньої діяльності, деканату, завідувачу кафедри та гаранту активізувати участь

здобувачів вищої освіти, які навчаються за цією ОПП, в програмах академічної мобільності та у неформальній та/або інформальній освіті шляхом популяризації та залучення здобувачів до навчання на безкоштовних освітніх платформах, зокрема, Prometheus, Coursera, EdEra та ін.; оновити список рекомендованих джерел, з урахуванням сучасних публікацій світових видавництв, публікацій НПП, під час чергового перегляду силабусів та робочих програмах ОК, доповнивши їх гіперпосиланнями, для полегшення доступу до них здобувачам освіти, протягом 2025 року підвищити публікаційну активність викладачів, що охоплюють предметну область ОК 4 «Філософія» та ОК22 «Основи геоекології»; під час чергового перегляду ОПП, здійснити перерозподіл аудиторного навантаження ОК 5 «Іноземна мова» за фахом з вересня 2025 року; до 1 вересня 2025 р. удосконалити зміст анкети, за якою проводиться оцінювання якості освітнього процесу, таким чином, щоби була можливість оцінити ситуацію в розрізі конкретних ОК. та при черговому оновленні робочих програм доповнити зміст РП очікуваними результатами навчання. Актуалізувати списки літератури у РП, передусім основної літератури, доповнивши їх гіперпосиланнями, включаючи можливості Google Drive, для полегшення доступу до них здобувачам освіти; керівнику навчального відділу, начальнику Відділу методичної та акредитаційної роботи та директору Центру позаосвітньої діяльності рекомендовано покращити рівень поінформованості студентів шляхом оновлення у 2025-2026 н.р. «Пам'ятки студента», яка всебічно буде слугувати порадином студентам у навчальній, науковій, просвітницькій діяльності; студентській раді разом з профільним відділом до кінця семестру переглянути та оновити анкету для опитування здобувачів щодо якості освіти та провести оновлене анкетування за результатами поточного семестру; запровадити повноцінне централізоване опитування якості викладання освітньої компоненти по завершенню дисципліни; у формі узагальнення пропозицій зазначати хто саме вніс пропозицію, зазначати розгорнуто яким чином врахована пропозиція та якою процедурою розглядалась та затверджувались зміни по даним пропозиціям(відповідні корективи внести для поточного обговорення ОПП); переглянути процесуальний порядок затвердження ОПП та врахувати дані рекомендації при затвердженні ОПП за нинішнім проектом.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проєктування освітньої програми:

1. Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» (https://geo.karazin.ua/wp-content/uploads/2024/10/106_%D0%B1%D0%B0%D0%BA_%D0%95%D0%A1%D0%93%D0%A0%D0%A0_2024_%D0%9E%D0%9F%D0%9F-1.pdf) має чітко сформульовані цілі, які дозволяють досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 106 Географія галузі знань 10 Природничі науки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти затверджено Наказом № 805 Міністерства освіти і науки України від 16.06.2020 р. (https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/07/10/106_Neohrafiya-bakalavry-1.pdf). ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» розроблена у відповідності до Стандарту та з дотриманням вимог Закону України «Про вищу освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>). Забезпечення здобуття здобувачами освіти загальних (ЗК1-ЗК13) і спеціальних (СК1-СК16) компетентностей та досягнення програмних результатів навчання (ПР 01-ПР 17) в ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» передбачено за рахунок опанування визначених ОПП обов'язкових та вибіркових ОК, у тому числі навчальних та виробничих практик, підготовки і захисту кваліфікаційної роботи бакалавра, складання кваліфікаційного іспиту. ЕГ відзначає, що, окрім відповідності стандарту, інноваційною практикою в ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» є розширення переліку спеціальних компетентностей (ФК12, ФК13, ФК14, ФК 15) та програмних результатів навчання (РН15, РН16, РН17), які поглиблюють практичне спрямування та регіональний контекст підготовки здобувачів вищої освіти, а також володіння методиками навчальної та виховної роботи у закладах загальної та спеціальної освіти на основі сучасних науково-педагогічних досягнень. ОПП розроблена згідно вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна» (https://karazin.ua/storage/documents/978_m69w4Iy9lUkYdcQRbCuWoLfTo.pdf).

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

Зміст ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» (https://geo.karazin.ua/wp-content/uploads/2024/10/106_%D0%B1%D0%Bo%D0%BA_%D0%95%D0%A1%D0%93%D0%A0%D0%A0_2024_%D0%9E%D0%9F%D0%9F-1.pdf) відповідає вимогам та дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 106 Географія галузі знань 10 Природничі науки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти затверджено Наказом № 805 Міністерства освіти і науки України від 16.06.2020 р. (https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/07/10/106_Neohrafiya-bakalavry-1.pdf). Професійна кваліфікація не присвоюється, оскільки професійний стандарт відсутній, проте ОПП враховує Професійні стандарти за професіями “Вчитель закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)”.

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

Фокус ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти відповідно до «Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019-2025 роки» та Статуту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (https://karazin.ua/storage/documents/319_tXkirH60Tt59Q9jsLMUeocOfb.pdf) та Кодексу цінностей Каразінського університету (https://karazin.ua/storage/documents/322_kmp5KTJ6sbiEsjMzjoRIhdmG7.pdf) зокрема задекларований місії – «надання високоякісних освітніх послуг, формування високих цінностей свободи наукового мислення, творчого пошуку, толерантності, людяності та відкритості». Стратегічною метою університету є створення привабливого людиноцентричного освітнього і наукового середовища через розвиток власного потенціалу, досягнення лідерства у регіоні та міжнародне визнання для здійснення підготовки конкурентоспроможних фахівців, має потужну практичну складову і забезпечує успішне працевлаштування на ринку праці відповідно до наукового світогляду і мислення. Метою ОПП є підготовка висококваліфікованих фахівців-географів, конкурентоспроможних на ринку праці, які здатні розв'язувати географічні, спеціалізовані задачі у природничій галузі, економічній та соціальній географії, регіонального розвитку. Особливість та фокус ОПП полягають в акцентуванні уваги на формуванні фахівця із сучасним науковим світоглядом і мисленням для вирішення проблем раціонального природокористування та охорони природи, регіонального розвитку та геоурбаністики, територіального планування на основі сучасних геоінформаційних технологій. Під час роботи з фокус-групами роботодавці, випускники, здобувачі ВО та учасники «Відкритої зустрічі» демонстрували значну поінформованість у деталях реалізації ОПП та всебічну залученість до її вдосконалення. Враховано сучасні тенденції розвитку спеціальності, а також вивчено вітчизняний та європейський досвід, що втілено у формуванні візії програми та результатів навчання, використано власний багаторічний досвід підготовки фахівців вищої кваліфікації, викладання та проведення наукових досліджень.

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

Аналіз Відомостей про СО свідчить про залученість широкого кола зацікавлених осіб до розробки та удосконалення ОПП частина яких входить до складу робочої групи (https://karazin.ua/storage/documents/500_Ie2Qea1VNAJENVuduRNLvB4fP.pdf), онлайн зустрічі зі стейкхолдерами підтвердили існування взаємодії, не формального, а реального інтересу зацікавлених осіб до ОПП. До обговорення ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» долучились: радник з питань транскордонного і міжнародного співробітництва Асоціації органів місцевого самоврядування Харківської області Кірюхін О. М. який запропонував ввести ОК “Геоморфологія”, директор ГО «Науково-дослідного інституту регіонального економічного розвитку» Носирев О. О. запропонував ОК “Економічна і соціальна географія України” перенести до блоку обов'язкових дисциплін. (<https://office.naqa.gov.ua/11019dc4-8140-4777-8e4c-628845e53f1e>), що було підтверджено під час онлайн-зустрічі. У 2024 році до групи розробників ОПП було включено здобувачів Циган В. С., Бедрій Є. Р., які на зустрічі фокус-групи підтвердили участь в обговоренні змісту ОПП та перегляду змін. У ЗВО функціонує система студентського самоврядування, представники входять до складу вчених рад факультетів, вченої ради та науково-методичної ради ЗВО. Врахування зауважень та пропозицій щодо змісту, форм та методів навчання у процесі забезпечення освітнього процесу на ОПП підтверджено таблицею внесення пропозицій до ОПП ([os-esopom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/Propozytsiyi_do_OP_ESGRR_2019_2024_bakalavr.pdf](https://region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/Propozytsiyi_do_OP_ESGRR_2019_2024_bakalavr.pdf)), висвітленими із засідань робочої групи ОПП, рецензіями-відгуками тощо. Існує тісна співпраця з іншими ЗВО, науковими та профільними установами: КНУ імені Т. Г. Шевченка, ОНУ імені І. І. Мечникова, ЧНУ імені Василя Стефаника, ЛНУ імені Івана Франка, Асоціації органів місцевого самоврядування Харківської області, ГО «Науково-дослідний інститут регіонального економічного розвитку» та інші, що було підтверджено під час онлайн-зустрічі, а також підкреслено тісну співпрацю між потенційними роботодавцями та ЗВО, що сприяє практичній орієнтації ОПП, узгодженості її цілей та змісту.

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Спеціальність 106 «Географія» є комплексною, єдиною та неподільною, яка з різних напрямків забезпечує спільну кінцеву мету: оптимізація взаємодії в системі «Природа-Суспільство-Людина». В ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» чітко висвітлено цілі, заплановані компетентності та результати навчання. Цілі ОПП відповідають тенденціям розвитку ринку праці України та враховують регіональну специфіку, що означена, як: підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних професіоналів в системі освіти та науки для сталого розвитку у напрямі вирішення практичних завдань, зокрема інноваційного характеру, здатних до організаційно-управлінської діяльності регіонального розвитку з метою забезпечення ресурсно-економічної безпеки регіону. З огляду на значні перетворення в результаті військових дій як у довіллі, так і в суспільстві, затребуваність фахівців, здатних комплексно розв'язувати задачі з проблематики екоциду, управління природокористуванням, регіональним розвитком регіону, георбаністикою, що забезпечують програмні результати ОПП, буде зростати. Регіональний контекст при формуванні цілей та результатів враховано. При формуванні цілей та результатів навчання в ОПП було враховано досвід Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка, ЛНУ імені Івана Франка, ЧНУ імені Юрія Федьковича, за подібними ОПП, що було підтверджено під час відкритої зустрічі. Враховано досвід університетів-партнерів: Університету Острави, Університету Орадя, Університету Жирони, Університету Томаша Баті у Зліні, Університету Акденідіс, Таллінського Університету, що було втілено у візії ОПП, зокрема у застосуванні передових методів і технологій у навчанні та наукових дослідженнях з метою отримання нових знань, особистісного розвитку і соціальних навичок здобувачів.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Цілі ОПП чітко сформульовані, відповідають візії, місії та стратегії ХНУ імені В. Н. Каразіна. При розробці та перегляді ОПП втілено принцип партнерства та студентоцентрованого підходу, враховано інтереси роботодавців та інших стейкхолдерів. Враховано сучасні тенденції розвитку спеціальності, а також вивчено вітчизняний та європейський досвід, що втілено у формуванні візії програми та результатів навчання, використано власний багаторічний досвід підготовки фахівців вищої кваліфікації, викладання та проведення наукових досліджень. Враховуючи повну відповідність, ОПП за Критерієм 1 за підкритеріями 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, інноваційність та взірцевість за підкритерієм 1.1 дозволяє ЕГ встановити відповідність за критерієм 1 – рівню А.

Недоліки

Недоліків не виявлено.

Рекомендації

ЕГ рекомендує ЗВО надалі активно просувати свої освітні програми у публічній площині, займатися розвитком бренду Університету, популяризувати не тільки сам ЗВО, а й у цілому спеціальність «Географія».

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень А

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» (https://geo.karazin.ua/wp-content/uploads/2024/10/106_%D0%B1%D0%B0%D0%BA_%D0%95%D0%A1%D0%93%D0%A0%D0%A0_2024_%D0%9E%D0%9F%D0%9F-1.pdf) 2024 року згідно НП (https://geo.karazin.ua/wp-content/uploads/2024/08/%D0%9D%D0%9F_%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F-%D0%B1%D0%B0%D0%BA.pdf) становить 240 кредитів, з них 177 кредитів (75 %) відведено на обов'язкові ОК, 63 кредитів (25%) – на вибіркові ОК, 25 кредитів (10 %) – на практику, що відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження згідно Стандарту вищої освіти для спеціальності 106 «Географія» першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 10 – «Природничі науки», затверджено введено в дію наказом Міністерства освіти та науки України від 16 червня 2020 року № 805. (https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/07/10/106_Heohrafiya-bakalavry-1.pdf). ЕГ констатує,

що розподіл ОК та ВБ, обсяг освітньої програми «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» редакції 2024 року, також відповідає вимогам «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна» (https://karazin.ua/storage/documents/978_m69w4Iy9lUkYdcQRbCuWoLfTo.pdf) де чітко регламентовано розподіл навчального часу для аудиторної (не менше 1/4) та самостійної (не більше 3/4) роботи, при цьому у ЗВО прийнято рішення, що за ОК не може мати менше 10 аудиторних годин, також аудиторне навантаження може становити max 60 % від загального обсягу ОК на першому (бакалаврському) рівні освіти, що відображено у НП та підтверджено під час зустрічей у фокус-групах.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

Зміст ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» 2024 р. має чітку структуру. Викладання ОК відбувається згідно переліку компонент ОПП (https://geo.karazin.ua/wp-content/uploads/2024/10/106_%Do%B1%Do%Bo%Do%BA_%Do%95%Do%A1%Do%93%Do%Ao%Do%Ao_2024_%Do%9E%Do%9F%Do%9F-1.pdf) та навчального плану (https://geo.karazin.ua/wp-content/uploads/2024/08/%Do%9D%Do%9F_%Do%95%Do%BA%Do%BE%Do%BD%Do%BE%Do%BC%Do%B3%Do%B5%Do%BE%Do%B3%D1%80%Do%Bo%D1%84%D1%96%D1%8F-%Do%B1%Do%Bo%Do%BA.pdf). У навчальному плані 2024 р. розподіл кредитів ЄКТС за семестрами рівномірний – 30 кредитів. В ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» представлена структурно-логічна схема, яка містить зв'язки, що відображають поступове вивчення та взаємозалежність ОК та їх логічність. Аналіз Робочих програм ОК дає можливість зробити висновок, що ОК, включені до ОПП, складають логічну взаємопов'язану систему; РН охоплені змістом ОК; ОК включені до ОПП є обґрунтованими і дозволяють досягти заявлених цілей та РН. Робочі програми ОК розміщені на сайті кафедри соціально-економічної географії та регіонознавства імені Костянтина Немця у відкритому доступі для здобувачів освіти та усіх зацікавлених учасників освітнього процесу (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/navchalno-metodychna-robota/nmc/>). У контексті формування загальнокультурних, мовних та громадянських компетентностей а також здатності працювати у міжнародному контексті, здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів, досягнення РН, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів ЕГ відзначає, що у ОПП передбачені ОК 1, ОК 4, ОК 5, ОК 6, ОК12, ОК 17, ОК 26 що забезпечують ЗК 1, ЗК 2, ЗК 3, ЗК 8, ЗК 11, ЗК 12, ЗК 13, та РН 1, РН 3, РН 5, РН 8, РН 10, РН 12, РН 14 . Опитування здобувачів освіти, щодо якості освіти свідчить про їх повну задоволеність змістом ОПП, відповідності переліку ОК сучасним вимогам, логічності їх викладання, задоволеності контентом ОПП та якістю викладання, що також відображено на сайті факультету. Опитування учасників освітнього процесу (https://geo.karazin.ua/wp-content/uploads/2025/01/%Do%91%Do%Bo%Do%BA_%Do%95%Do%BA%Do%BE%Do%BD%Do%BE%Do%BC%D1%96%D1%87%Do%BD%Do%Bo_%D1%81%Do%BE%D1%86%D1%96%Do%Bo%Do%BB%D1%8C%Do%BD%Do%Bo_%Do%B3%Do%B5%Do%BE%Do%B3%D1%80%Do%Bo%D1%84%D1%96%D1%8F_%D1%82%Do%Bo_%D1%80%Do%B5%Do%B3%D1%96%Do%BE%Do%BD%Do%Bo%Do%BB%D1%8C%Do%BD%Do%B8%Do%B9_%D1%80%Do%BE%Do%B7%Do%B2%Do%B8%D1%82%Do%BE%Do%BA.pdf).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Аналіз ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» 2024 року, загальних та фахових компетентностей, результатів навчання, робочих навчальних програм ОК, тематики наукових досліджень 2023 та 2024 року, а також зустрічі із роботодавцями засвідчують, що зміст освітньої програми відповідає предметній області спеціальності 106 «Географія» з галузі знань 10 «Природничі науки», що визначена Стандартом вищої освіти відповідної спеціальності та дозволяє сформувати у здобувачів освіти необхідні загальні та спеціальні компетентності. Перелік ОК охоплює компетентності та РН, що в повній мірі відображає унікальність ОПП. У відомостях СО поданий перелік ОК, що відповідають змісту програми заявленої предметній області, що базується на наукових результатах комплексу наук пов'язаних з соціально-економічним аналізом, регіональним розвитком, урбаністикою також здійсненні досліджень та підготовки фахівців у сфері географії, зокрема: ОК 07 “Загальне землезнавство”, ОК 08 “Грунтознавство і біогеографія”, ОК 011 “Метеорологія і кліматологія”, ОК 14 “Картографія”, ОК 15 “Фізична географія материків і океанів”, ОК 15 “Ландшафтознавство”. Особлива увага приділена ОК які забезпечують необхідні компетентності фахівця географа, розширюють та поглиблюють знання у частині економічної та соціальної географії: ОК 17 “Економічна географія”, ОК 23 “Регіональна економічна та соціальна географія”, ОК 26 “Географія світового господарства та міжнародної торгівлі”, ОК 27 “Соціальна географія”, ОК 30 “Основи суспільно-географічного моделювання”, ОК 31 “Урбаністична географія”, ОК 32 “Політична географія з основами геоглобалістики” та ін., які забезпечують досягнення заявлених цілей. Цикл дисциплін вільного вибору ВБ 5 - ВБ 15 сприяють поглибленню знань за спеціальністю, оскільки кожен здобувач може обрати ВБ яка додатково висвітлює об'єктно-предметне суспільно-географічне поле, що є особливо актуальним у світлі викликів сьогодення. Здатність розв'язувати практичні проблеми формується у здобувачів освіти також під час практик (можливість використання новітніх технічних засобів та програмного забезпечення для здійснення аналізу, картографічного

модельовання та візуалізації), підготовки курсової та кваліфікаційної роботи, що є особливо актуальним у світлі викликів сьогодення та має інноваційний характер.

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Експертна група встановила, що індивідуальна освітня траєкторія на ОПП реалізована згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна» (https://karazin.ua/storage/documents/978_m69w4Iy9lUKYdcQRbCuWoLfTo.pdf), . Індивідуальна освітня траєкторія формується з урахуванням здібностей, інтересів, мотивацій, можливостей і досвіду здобувачів, ґрунтується на виборі навчальних дисциплін, методів і засобів навчання. Вона відбувається шляхом індивідуального вибору ВБ. При розробці навчальних планів формування вибіркового ОК регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна» (https://karazin.ua/storage/documents/978_m69w4Iy9lUKYdcQRbCuWoLfTo.pdf) та становить 25%, ВБ обираються з 2 курсу шляхом заповнення відповідної гугл-форми. На сайті факультету та кафедри можна ознайомитися з переліком вибіркового ВБ (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/vibirkovi-dystsypliny/>) їх описом та робочими програмами, а також викладачами, які забезпечують їх викладання, окрім того викладачі на перших заняттях знайомлять здобувачів із програмами ОК. Здобувачі освіти також можуть вільно обирати керівників і тематику курсової та кваліфікаційної робіт, що було підтверджено під час зустрічей у фокус-групах. Здобувачі освіти також можуть вільно обирати керівників і тематику курсової та кваліфікаційної робіт, базу проведення виробничої та переддипломної практик, усі бажаючі мають можливість академічної мобільності, що було підтверджено під час зустрічей у фокус-групах.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

В Харківському національному університеті ім. В. Н. Каразіна організація практик здійснюється відповідно до «Положення про проведення практики студентів ХНУ імені В. Н. Каразіна.» (<https://karazin.ua/documents/page-3/?search=1&theme=pollozhyennya-rznye>). Практична підготовка за ОПП передбачає проведення чотирьох практик (Навчальна природничо – наукова обсягом 7 ЄКТС у кінці 2 семестру; навчальна професійно-орієнтована обсягом 6 ЄКТС у кінці 4 семестру; виробнича практика обсягом 6 ЄКТС у 6 семестрі та переддипломна практика обсягом 5 ЄКТС у кінці 8 семестру), організація та методичне забезпечення яких здійснюється відповідно до робочих програм практик, що розміщено на сайті (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/3-kurs-opp-ekonomichna-sotsialna-geogr/>). В цілому на ОПП практики становлять 25 кредитів ЄКТС та проходить протягом 2, 4, 6, 8 семестрів. Також серед вибіркового дисциплін здобувачі освіти також можуть обрати ВБ 17 Педагогічна практика або Практика з регіонального розвитку. Під час навчальних природничо – наукової та професійно-орієнтованих практик студенти на ННГБ «Гайдари» студенти вчаться працювати на сучасному обладнанні. Накази про проведення практик, зразки звітів із супровідною документацією було надано відповідно до запиту ЕГ. Виробничу та переддипломну практики студенти мають можливість проходити на підприємствах та організаціях відповідного профілю в індивідуальному порядку, накази про проведення виробничої практики, зразки звітів із супровідною документацією було надано відповідно до запиту ЕГ (<https://office.naqa.gov.ua/0825f035-d191-4286-b3ac-9334a2f30473>). Під час спілкування із здобувачами було встановлено, що періодично здійснюється опитування щодо задоволеності їх практичною підготовкою, а також здобувачі акцентували увагу на тому, що отримані компетентності набуті під час практичних занять ОК професійної підготовки, сприяють набуттю професійних навичок. Під час спілкування з роботодавцями було встановлено, що здобувачі мають високий рівень знань, а їх рекомендації враховуються під час чергового перегляду ОПП в частині коригування обсягу та змісту відповідних ОК, що відображено у протоколах засідання робочих груп, які були надані відповідно до запиту ЕГ (<https://office.naqa.gov.ua/cea97bdd-43c6-49d8-a6f4-9172c24d8fca>).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

Експертна група на підставі збору інформації під час спілкування зі студентами та НПП встановила, що набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок відбувається через: отримання загальних компетентностей в рамках вивчення відповідних дисциплін циклів загальної і фахової підготовки (https://karazin.ua/storage/documents/1322_1ME4AJRhadfDYdR72uJQ7gp3e.pdf): ОК 1, ОК 4, ОК 5, ОК 12, ОК17, ОК 27, ОК 32, що відображено у відповідних робочих програмах освітніх компонентів. Під час проходження навчальних, виробничої та переддипломної практик здобувачі набувають такі соціальні навички: робота в команді, здатності комунікувати у соціальному і професійному середовищі, покращення соціальних компетенцій (soft skills), використання на практиці умінь планування, самоорганізації, керування емоціями та ін. Під час зустрічей у фокус-групах із здобувачами вищої освіти та роботодавцями виявлено, що вони в цілому задоволені набутими здобувачами вищої освіти соціальними навичками, проте висловили сподівання про перерозподіл загального обсягу ОК 5 “Іноземна мова” протягом усього терміну навчання, що дасть можливість здобувачам удосконалювати навички з

іноземної мови, в контексті активізації участі здобувачів у міжнародній академічній мобільності та з метою вступу на магістерські програми.

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

Обсяг освітньої програми та окремих ОК реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання, підтверджується аналізом навчального плану. Зокрема аналіз навчального плану показав, що при його формуванні загалом дотримано вимоги «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна» (https://karazin.ua/storage/documents/978_m69w4Iy9lUkYdcQRbCuWoLfTo.pdf). Під час роботи у фокус-групах було підтверджено, що створення ОПП погоджується Вченою радою факультету, зовнішніми рецензентами та роботодавцями. Здобувачі вищої освіти беруть участь, як члени робочої групи та Вченої ради. Навчальний план ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» 2024 р. розроблено для денної форми навчання (https://geo.karazin.ua/wp-content/uploads/2024/08/%D0%9D%D0%9F_%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F-%D0%B1%D0%B0%D0%BA.pdf). Загальне навантаження за ОПП становить 7200 год. (240 кредитів ЄКТС), з яких на аудиторну роботу припадає 3028 год. (101 кредит ЄКТС або 42 % від загальної кількості годин). На самостійну роботу студента відведено 4172 год. (139 кредити ЄКТС), що становить 58 % від загального навантаження. Навантаження по дисциплінах розподілено рівномірно, 4-8 кредитів. Щотижневе аудиторне навантаження не перевищує 30 годин, що унеможливило перевантаження здобувачів. Кількість контрольних заходів у семестрі знаходиться в межах допустимих норм. Під час онлайн спілкування, аналізу нормативної бази та відомостей самооцінювання, було встановлено, що на аудиторне навчання відводиться не менше 1/3 від загального обсягу годин, а на самостійну роботу не більше 2/3 співвідношення аудиторних годин та годин самостійної роботи дотримано. У цілому, обсяг освітньої програми та набір ОК дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

Підготовка здобувачів освіти дуальної форми навчання за ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» не здійснюється.

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

О П П «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» забезпечує набуття компетентностей направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку. У контексті формування загальнокультурних та мовних компетентностей, а також здатності працювати у міжнародному контексті, досягнення РН, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів ЕГ відзначає, що у ОПП передбачені ОК 1, ОК 4, ОК 5, ОК 12, ОК 17, ОК 27, ОК 32, що забезпечують РН 1, РН 3, РН 5, РН 8, РН 10, РН 12, РН 14 . У контексті формування фахових компетентностей (за стандартом та за програмою) ЕГ та стейкхолдери, (підтверджено зустріччю у фокус-групі), відзначають високий рівень фахових компетентностей здобувачів освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Обсяг ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» та окремих ОК відповідає вимогам законодавства. ЗВО тісно співпрацює з роботодавцями в контексті формування змісту ОПП та залучає фахівців-практиків до реалізації лекційних або практичних занять. Освітні компоненти, включені до ОПП, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. ОПП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Освітні компоненти ОПП та освітнє середовище ЗВО сприяють формуванню soft skills здобувачів освіти, проте здобувачі освіти висловили сподівання про перерозподіл загального обсягу ОК 5, ще дасть можливість студентам удосконалювати знання і навички з іноземної мови в контексті активізації участі здобувачів у міжнародній академічній мобільності та підготовки до вступу в

магістратуру. Враховуючи повну відповідність, взірцевий характер ОПП за Критерієм 2 за підкритеріями 2.1, 2.2, 2.3, 2.4., 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9 дозволяє ЕГ встановити відповідність за критерієм 2 – рівню В.

Недоліки

Під час зустрічей ЕГ у фокус-групах із здобувачами вищої освіти та роботодавцями висловлено сподівання про перерозподіл загального обсягу ОК 5 “Іноземна мова” протягом усього терміну навчання, що дасть можливість здобувачам удосконалювати навички з іноземної мови, в контексті активізації участі здобувачів у міжнародній академічній мобільності та з метою вступу на магістерські програми.

Рекомендації

ЕГ рекомендує здійснити під час чергового перегляду ОПП перерозподіл загального обсягу ОК 5, ще дасть можливість студентам удосконалювати знання і навички з іноземної мови в контексті активізації участі здобувачів у міжнародній академічній мобільності та підготовки до вступу в магістратуру.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Порядок та правила прийому до університету доступні на сайті у розділі «Приймальна комісія» (<https://start.karazin.ua/page/documenty>). Вони містять інформацію про умови вступу, вимоги до рівня освіти, строки подачі документів, процедуру конкурсного відбору, формування рейтингових списків, надання рекомендацій та зарахування. Також передбачено порядок переведення на вакантні місця державного замовлення для студентів, які навчаються на контрактній основі, та особливості прийому іноземців і осіб без громадянства. ЕГ констатує, що вони розроблені відповідно до чинного законодавства України та затверджені наказом ректора університету. Додаткові матеріали на сайті Факультету геології, географії, рекреації та туризму допомагають абітурієнтам ознайомитися з освітніми програмами (<https://start.karazin.ua/programs/5/1/106/135>). Під час зустрічей зі студентами підтверджено, що правила є зрозумілими та доступними, а консультації надавали співробітники приймальної комісії, самі ж студенти та адміністрація факультету під час проведення днів відкритих дверей. Дискримінаційних положень у правилах не виявлено. Експертна група підтверджує відповідність ОП цьому критерію.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

Правила прийому оприлюднені у відкритому доступі (<https://surl.li/cldzbd>) є чіткими, зрозумілими та доступними для абітурієнтів. Вони містять детальну інформацію про конкурсні етапи, строки та порядок реєстрації заяв для участі у відборі й вступних випробуваннях (https://old.start.karazin.ua/app/webroot/files/upload/2024/vstup/pravya_pryjomu/dod10_2024.pdf, <https://surl.li/klxsua>), вимоги до документів, а також механізм розрахунку конкурсного бала (<https://old.start.karazin.ua/page/kalkulator-zno>). Усі положення правил недискримінаційні. Зокрема, передбачено порядок вступу для осіб із тимчасово окупованих територій (<https://old.start.karazin.ua/page/vstup-dlya-abiturientiv-z-tymchasovookupovanyh-terytoriy>, https://old.start.karazin.ua/app/webroot/files/upload/2024/vstup/pravya_pryjomu/04-07), а також функціонують апеляційні комісії (https://old.start.karazin.ua/app/webroot/files/upload/2024/vstup/pravya_pryjomu/dod12_2024.pdf). Вступ здійснюється за результатами НМТ, а для певних категорій вступників із правом на спеціальні умови – через співбесіду. Програми вступних випробувань щороку оновлюються. У 2022 році індивідуальну усну співбесіду (ІУС) замість НМТ складала Чумак І. (на основі ПЗСО) та Гусев М. (на основі диплома молодшого спеціаліста). У 2024 році таку співбесіду проходив військовослужбовець ЗСУ Казаков М. Згідно представленої інформації у вищезазначених документах та в ході фокус-зустрічей з гарантом ОП, ЕГ переконалася в тому, що правила вступу можуть оновлюватися у зв'язку зі змінами в нормативних документах МОН України та внутрішніх документах ЗВО.

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

ЗВО здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах, включно з програмами академічної мобільності. Ця процедура регулюється відповідно до національного законодавства та міжнародних актів, забезпечуючи рівний доступ для всіх учасників освітнього процесу та дотримання чітких правил. Процедура визнання результатів навчання ґрунтується на: Положенні про академічну мобільність (https://karazin.ua/storage/documents/545_1H4VhPlrPHwnNKxAwAHGLE6u.pdf); Положенні про організацію освітнього процесу (https://karazin.ua/storage/documents/250_MaapcHhOxiyUEjXD4RNmBZko8.pdf); Порядку визнання в університеті ступенів вищої освіти, здобутих за кордоном (https://karazin.ua/storage/documents/547_uXCMwuFBlyAYStbWSUiqaeZq6.pdf). Ці документи встановлюють механізми аналізу та зіставлення досягнутих компетентностей з навчальними планами відповідної ОП. Студенти та викладачі мають відкритий доступ до інформації про процес визнання. Інформація розміщується на офіційних вебресурсах університету та факультетів, у внутрішніх нормативних документах ЗВО, на консультаціях з гарантами ОП, кураторами та представниками академічних відділів. Усі рішення щодо визнання оформлюються відповідно до чинного законодавства та внутрішніх нормативних актів університету, це забезпечує прозорість та легітимність процесу. Завдяки ініціативі випускової кафедри підписані міжвузівські угоди з європейськими університетами за програмою Erasmus+: Університет Орадя (Румунія); Університет Жирони (Іспанія); Талліннський університет (Естонія); Університет Острави та Університет Оломоуц (Чехія) та Університет Акденіз (Туреччина). Студенти активно беруть участь у програмах академічної мобільності: 2020-2021 н.р. – Козак В., навчання у Талліннському університеті (Естонія) (<https://surl.li/fmtbir>); 2021-2022 н.р. – Міренкова В., Університет Жирони (Іспанія) (<https://surl.li/wftwwp>); 2021-2022 н.р. – Карпікова Є., Козак В., Попрозман І., Циган В., Слєпцова А., Університет Острави (Чехія) (<https://surl.li/gkvbwaw>); 2022-2023 н.р. – Дащенко В., Університет Жирони (Іспанія) (<http://surl.li/jehmhu>); 2023-2024 н.р. – Авад Д. та Пушкар М., Університет Острави (Чехія) (<http://surl.li/xucxst>); Липень-серпень 2024 р. – Подпряткова О., стажування в Університеті Акденіз (Туреччина) (<http://surl.li/hdaxzm>). Університет підтримує визнання результатів навчання, отриманих на інших освітніх програмах. Наприклад, студенти Крикун Д. та Алексєєв А. скористалися правом переведення з інших ЗВО, а Цапєнко Б. – з іншої ОПП. Таким чином, ЕГ робить висновок, що визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій у межах освітньої програми здійснюється за чіткими, зрозумілими та послідовно дотримуваними правилами, що відповідають національним і міжнародним нормам. Університет активно розвиває академічну мобільність, надаючи студентам широкі можливості для навчання та стажування за кордоном

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

У Каразінському університеті процедура визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, регулюється відповідним Порядком визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (<http://surl.li/kzipax>). Згідно з ним, університет може зарахувати до 25% кредитів від загального обсягу ОП, за якою навчається здобувач (п. 2.4). Для оцінювання таких результатів створена предметна комісія (п. 2.5), яка розглядає подані документи; аналізує відповідність отриманих компетентностей робочій програмі освітнього компонента; у разі необхідності проводить співбесіду зі студентом; ухвалює рішення щодо зарахування результатів неформальної освіти. Студент звільняється від вивчення перезарахованого компонента в наступному семестрі. Якщо зараховуються лише окремі складові дисципліни, студент отримує відповідні бали за робочою програмою та звільняється від поточного контролю з цих тем. Студенти отримують інформацію про процедуру визнання неформальної та інформальної освіти під час кураторських годин; зустрічей із гарантом ОП. За результатами зустрічей з НПП та здобувачами ЕГ переконалася, що ЗВО не обмежує права здобувачів освіти на розвиток своїх компетентностей поза освітніми програмами шляхом неформального навчання в університеті і за його межами, зокрема сам розробляє такі програми та пропонує їх здобувачам. На ОП, що акредитується, поки що не було практики визнання результатів навчання, здобутих у неформальній або інформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Каразінський університет забезпечує якісне та прозоре визнання програмних результатів навчання, здобутих на інших освітніх програмах, у межах академічної мобільності та в неформальній освіті. Процедури цього процесу чітко регламентовані відповідними нормативними документами, що узгоджуються з національним законодавством та міжнародними стандартами. Учасники освітнього процесу інформуються про можливості та процедури визнання

навчальних результатів під час кураторських годин, зустрічей із гарантами освітніх програм, а також через офіційні університетські ресурси. ЕГ відзначає такі позитивні практики за критерієм: розвинена система академічної мобільності: студенти мають змогу навчатися за кордоном за програмами Erasmus+ та іншими міжнародними ініціативами, з подальшим перезарахуванням отриманих кредитів; гнучкість у визнанні результатів навчання – можливість перезарахування до 25% кредитів ОП за результатами неформальної освіти.

Недоліки

Хоча університет має механізм зарахування до 25% кредитів, фактичних прикладів такого визнання на ОПП поки що не зафіксовано. Попри активну участь у програмі Erasmus+, перелік партнерських закладів може бути розширений для забезпечення більшої кількості місць для студентів. Аналіз документів та ухвалення рішення предметною комісією може займати значний час, що створює додаткове навантаження для студентів. Інформація про процедуру визнання не завжди є достатньо розгорнутою та легко доступною для всіх здобувачів освіти. Усі заяви та документи подаються в паперовій формі, що ускладнює процес і створює додаткове адміністративне навантаження. Таким чином ЕГ встановлює рівень відповідності за даним критерієм – В.

Рекомендації

Керівнику навчального відділу та начальнику Відділу методичної та акредитаційної роботи у 2025-2026 н.р. активно інформувати студентів про можливості перезарахування результатів неформального навчання та сприяти реальним прикладам його впровадження. Зокрема, організовувати регулярні роз'яснювальні заходи, проводити вебінари та створити покрокові інструкції щодо процедури визнання результатів навчання. Розробити цифрову платформу для подання та розгляду заяв щодо визнання результатів навчання, що пришвидшить процес та зменшить адміністративне навантаження. Впровадження цих заходів сприятиме покращенню доступу до освітніх програм, підвищенню ефективності процесу визнання результатів навчання та розширенню можливостей академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Нормативне забезпечення організації освітнього процесу в ЗВО відповідає вимогам чинного законодавства. Аналіз ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток», відомостей про СО та робота у фокус-групах виявили, що форми, методи навчання та викладання здійснюються відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в ХНУ імені В.Н. Каразіна» (https://drive.google.com/drive/folders/1DN01X7j1VyQYMKMtTZrdbSw_XwVDOR3). Аналіз наявних в ОПП матриць забезпечення програмних результатів навчання та програмних компетентностей свідчать про їх відповідність ОК. Встановлено відповідність форм та методів навчання програмним результатам навчання за кожною ОК. Під час зустрічей з адміністрацією ЗВО та здобувачами освіти встановлено, що ЗВО демонструє студентоцентризований підхід. У зв'язку із військовим станом використовується дистанційна форма навчання на платформі Moodle у поєднанні з відеоконференціями. Для оперативного інформування здобувачів освіти і викладачів про зміни у навчальному процесі використовується сервіс електронного розкладу, особисті електронні кабінети та інші сервіси. У результаті спілкування ЕГ з різними фокус-групами виявлено, що дистанційне навчання здійснюється переважно на платформах Zoom та Google meet. Вибір методів та форм навчання відбувається з урахуванням наукових досягнень сучасної економічної та суспільної географії. На фокус-групах НПП зазначили, що, залежно від специфіки ОК, в освітньому процесі перевага таким методам, як пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладу, частково-пошуковий, дослідницький. Для кожного ОК розроблене навчально-методичне забезпечення. На фокус-групі НПП зазначили, що вибір методів, засобів та технологій навчання відбувається з дотриманням принципів академічної свободи. Здобувачі задоволені методами навчання і викладання, рівень якого регулярно з'ясовується через опитування, анкетування, співбесіди кураторів зі студентами. За інформацією, отриманою від здобувачів, принципи академічної свободи та доброчесності підтримуються всіма НПП. Здобувачі вищої освіти мають право обирати окрім вибіркової дисципліни (блоку дисциплін), що запропонована від кафедри/факультету, також і міжфакультетську; брати участь у програмах академічної мобільності (https://karazin.ua/storage/documents/1790_WaoaIpVrBMpk2hs66k9nw4ePw.pdf) та перезараховувати результати, здобуті у неформальній/інформальній освіті (https://karazin.ua/storage/documents/700_6SJiAaw9qBVvIoyiC5exOfhS9.pdf). Під час спілкування з НПП та

здобувачами освіти підтверджено, що регулярно здійснюється внутрішній моніторинг та анкетування зацікавлених сторін даної ОПП, результати опитувань оприлюднюються на веб-сторінці факультету у вкладці «Результати моніторингу якості освіти» (<https://geo.karazin.ua/students/quality>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)

Ознайомлення здобувачів вищої освіти з цілями, змістом, програмними та очікуваними результатами навчання, а також системою оцінювання в межах ОК, здійснюється на початку вивчення кожної дисципліни у формі презентації викладача відповідної дисципліни під час першого заняття. Крім того, вся необхідна інформація для здобувачів освіти як денної, так і заочної форми навчання, оприлюднена у робочих програмах, які знаходяться у вільному доступі на сайті кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця. Розклад, із лінками на заняття, доступний також у студентських електронних кабінетах перед початком семестру. Під час дистанційного навчання здобувачі освіти можуть ознайомитися з необхідною інформацією на платформі Moodle, де представлені всі навчальні курси, які наповнені навчально-методичним матеріалом. Плани лекцій, практичних/семінарських занять, приклади проміжних та підсумкових контролів, список інформаційних ресурсів також оприлюднено на сайті кафедри (<https://surl.li/vcoclf>), де містяться не тільки РП, а й повні навчально-методичні комплекси дисциплін (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/navchalno-metodychna-robota/nmc>); інформація, що зазначена у відомостях про самооцінювання відповідає дійсності. Кількість балів за кожне завдання обов'язково зазначається у формах проміжного та підсумкового контролю, а також у завданнях практичних і лабораторних робіт. Здобувачі освіти ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» на відповідній фокус-групі підвердили свою поінформованість щодо змісту навчання, порядку та критеріїв оцінювання.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

ЕГ встановила, що на даній ОПП відбувається поєднання навчання і досліджень, яке регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу в ХНУ імені В. Н. Каразіна» (https://drive.google.com/drive/folders/1DN0iX7j1VyQYMkMtTZrdbSw_XwVDOR3); діє студентське наукове товариство (<https://geo.karazin.ua/students/scientific-society>). Результати наукових досліджень здобувачів освіти анонуються і оприлюднюються на сторінці кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/naukovi-dosyagnennya-studentiv>). У ЗВО вітається участь НПП та здобувачів освіти в організації університетських та власних наукових проєктів, міжнародних та Всеукраїнських конференціях студентів та аспірантів; проведення інших наукових заходів. Інноваційною практикою є діяльність студентського наукового дискусійного клубу (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/dyskusijnyj-klub>), який є лише одним із видів творчого пошуку студентів ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток». Викладачі та здобувачі даної ОПП мають широкі можливості для реалізації своїх наукових інтересів і активно користуються цим. У результаті роботи у фокус-групах було підтверджено щорічну участь НПП і здобувачів освіти у наукових конференціях та високу публікаційну активність. Залученість НПП до виконання НДР дає можливість впроваджувати результати своїх досліджень у освітній процес та регулярно оновлювати зміст ОК з урахуванням результатів власних наукових досліджень. Також здобувачі вищої освіти активно залучаються до участі у Міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих науковців «Region: суспільно-географічні аспекти» (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/konferentsiyi>) та інших. Відповідність даному підкритерію засвідчують перемоги здобувачів освіти на наукових конкурсах, наприклад, студент Д. Зімін нагороджений дипломом III ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з галузей знань у 2022/2023 навчальному році та здобув академічну стипендію Президента України на I семестр 2023/2024 н.р. Здобувачі освіти даної ОПП – Лауреати міського конкурсу «Молода людина року – 2021». На кафедрі видається науковий журнал «Часопис соціально-економічної географії» – фахове видання категорії Б.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Робочі програми навчальних дисциплін на даній ОПП укладаються з урахуванням сформованих в Каразінському університеті методичних рекомендацій (<https://cutt.ly/ewoE3ZeO>) й щорічно оновлюються за підсумками студентських опитувань, моніторингу ОП (<https://geo.karazin.ua/students/quality>), рекомендацій академічної спільноти і роботодавців. Під час проведення акредитаційної експертизи даної ОПП встановлено, що усі викладачі постійно оновлюють зміст навчальних дисциплін згідно розробленого у ЗВО «Положення про робочі групи ОПП, гарантів ОПП та групи забезпечення ОПП у ХНУ імені В.Н. Каразіна» (<https://surl.li/hiavap>), а також Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти (https://karazin.ua/storage/documents/542_Bg7mdfnjbeKU9tQFQOhQnnTb5.pdf (пп. 2.10-2.12)), які передбачають і оновлення освітніх компонентів. Робочі програми оновлюються щорічно й враховують результати моніторингу ОПП, побажання стейкхолдерів. Ініціаторами оновлень є викладачі, також ними можуть бути здобувачі вищої

освіти, члени НМК, гарант ОПП, адміністрація факультету. До початку нового навчального року викладачі оновлюють зміст лекційного матеріалу та завдань до лабораторних і практичних робіт з урахуванням сучасних соціально-економічних процесів та подій, результатів власних наукових досліджень, нових статистичних даних з офіційних джерел. Оновлені РП програми обговорюються й затверджуються на засіданнях кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця та інших кафедрах, що забезпечують освітній процес на даній ОПП, засіданнях науково-методичної комісії та вченої ради факультету геології, географії, рекреації і туризму. Під час аналізу робочих програм ОК, було виявлено що, маючи доступ до провідних наукометричних баз, численні власні дослідження та публікації, далеко не у всіх ОК подано перелік літератури з урахуванням сучасних публікацій, наприклад у РП ОК 26 у переліку основної літератури лише 1 видання, опубліковане за останні 5 років, у РП ОК 6, ОК 25, ОК 23 та багатьох інших – жодного. Відповідно, ЕГ пропонує доповнити перелік основної та літератури у робочих програмах ОК сучасними публікаціями та забезпечити активні гіперпосилання на них, враховуючи дистанційний формат навчання.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

Експертною групою встановлено, що навчання, викладання та наукові дослідження на даній ОПП напряму пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО. Провідну роль у цьому відіграють різноманітні програми академічної мобільності, міжнародні заходи, закордонні стажування. Академічна мобільність здобувачів освіти та НПП здійснюється згідно «Положення про порядок реалізації учасниками освітнього процесу Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна права на міжнародну академічну мобільність» (https://karazin.ua/storage/documents/1790_WaoaIpVrBMpk2hs66k9nw4ePw.pdf). Управління міжнародних відносин ЗВО регулярно поширює інформацію про відкриті конкурси та грантові можливості. У результаті роботи ЕГ, на фокус-групах встановлено, що НПП і здобувачі освіти мають можливість проходити стажування та підвищення кваліфікації за кордоном, брати участь у літніх школах та міжнародних конференціях, долучаються до міжнародних грантових програм в рамках Erasmus+ та інших. Так, у 2023 р. в рамках Erasmus+ викладачі кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця Л. Немець, К. Сегіда та Є. Телебенєва взяли участь у програмі академічної мобільності в університеті Жирони (Іспанія); К. Кравченко та Л. Ключко – у Талліннському університеті (Естонія). Крім того, К. Кравченко брала участь у програмі академічної мобільності Еразмус+ в університеті Орадя (Румунія) (2022); Л. Немець, К. Сегіда, Л. Ключко, Є. Телебенєва та К. Кравченко – в Остравському університеті (Чехія) і цей перелік не повний. ЕГ відзначає як позитивну практику широку залученість до міжнародної наукової співпраці не тільки НПП, що викладають на даній ОПП, але і здобувачів освіти. Наприклад, протягом весняного семестру 2021/2022 н.р. здобувачі освіти даної ОПП Карпікова Є.Є., Попрозман І.І., Козак В.С., Слепцова А.О., Циган В.С., а впродовж осіннього семестру 2023/24 н.р. Пушкар М. і Авад Д. проходили навчання на факультеті природничих наук Остравського університету (Чехія), протягом весняного семестру 2022/23 н.р. студентка Дашенко В. проходила навчання на факультеті туризму університету Жирони (Іспанія), тощо. Всього за останні 5 років здобувачами освіти реалізовано 13 академічних мобільностей (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/academic-mobility-students>). НПП мають досвід викладання в закордонних університетах, зокрема в педагогічному університеті Ханчжоу (Китай) (К. Сегіда, К. Кравченко, П. Кобилін). Разом з тим, до викладання на даній ОПП залучаються представники зарубіжної академічної спільноти, наприклад, у поточному навчальному році факультативний курс «Парадигми соціогеосистем» вестиме запрошений професор Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, професор кафедри географії університету Жирони (Іспанія) Д.В. Субірос.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Освітній процес за ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» організований так, що студенти мають доступ до всієї актуальної інформації через особисті електронні кабінети. Це дозволяє швидко дізнаватися про зміни у розкладі занять, важливі оголошення, що покращує комунікацію між студентами й викладачами та робить освітній процес більш адаптивним до сучасних викликів, зокрема дистанційного навчання. Дистанційне навчання не зводиться до завантаження матеріалів у Moodle, – дана ОПП пропонує повноцінні навчально-методичні комплекси, що містять плани лекцій, матеріали практичних занять, зразки контрольних завдань і критерії оцінювання. Це дозволяє студентам максимально ефективно готуватися до занять та самостійно працювати з матеріалами. На кафедрі соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця функціонує студентський науковий дискусійний клуб, що є платформою для творчого пошуку та інтелектуального розвитку студентів даної ОПП. На відміну від традиційних наукових гуртків, клуб створює середовище для дебатів, обговорень сучасних суспільно-географічних і регіональних процесів, обміну ідеями між студентами та викладачами. Системне залучення студентів до міжнародної академічної мобільності, завдяки чому вони можуть реалізовувати свої наукові інтереси в міжнародному контексті та здобувати конкурентні переваги на ринку праці. На програмі здійснюються залучення зарубіжних викладачів, які читають окремі курси, що збагачує освітній процес новими підходами та дає студентам змогу ознайомитися з міжнародним досвідом соціально-економічної географії та регіонального розвитку. Названі вище практики не лише покращують якість освіти, а й створюють конкурентоспроможне навчальне середовище, адаптоване до сучасних викликів та тенденцій розвитку географічної науки.

Недоліки

Списки основної літератури у багатьох РП мають незначну кількість або взагалі не містять сучасних (не старше 5 років) джерел інформації. У РП відсутні гіперлінки на джерела інформації, що, в умовах дистанційного навчання, ускладнює доступ здобувачів освіти до них.

Рекомендації

ЕГ рекомендує при черговому оновленні робочих програм доповнити перелік основної літератури у робочих програмах ОК сучасними публікаціями та забезпечити активні гіперпосилання на них, враховуючи дистанційний формат навчання. ЕГ радить до 1 вересня 2025 р. удосконалити зміст анкети, за якою проводиться оцінювання якості освітнього процесу, таким чином, щоби була можливість оцінити ситуацію в розрізі конкретних ОК.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ХНУ імені В.Н. Каразіна (https://karazin.ua/storage/documents/250_MApсHhOxiyUEjXD4RNmBZko8.pdf), контрольні заходи спрямовані на оцінювання рівня сформованих компетентностей здобувачів вищої освіти та зворотний зв'язок у процесі навчання (п. 5.3.1). Контрольні заходи в межах ОП здійснюються за такими основними видами: поточний контроль метою якого є моніторинг засвоєння матеріалу на етапах навчання; підсумковий контроль – реалізується через заліки та екзамени, які підсумовують рівень сформованих знань, умінь та навичок за певний семестр; атестація здобувачів вищої освіти – проводиться як захист кваліфікаційної роботи. Форма підсумкового контролю, а також особливості проведення контрольних заходів визначаються робочими програмами навчальних дисциплін, відповідно до п. 4 Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти (https://karazin.ua/storage/documents/542_Bg7mdfnjbeKUtg9QFOhQnnTb5.pdf). У зв'язку з воєнним станом в Україні (згідно із Законом України № 2102-IX від 24.02.2022), університет розробив Положення про електронне (дистанційне) навчання, що передбачає адаптацію контрольних заходів до онлайн-формату (<https://surl.li/fqspbz>). Таблиця з цього Положення містить відповідні форми контролю, які охоплюють як поточний, так і підсумковий контроль, зокрема: захист практичних робіт; оцінювання самостійної роботи; усне опитування; контроль підготовки до лекцій; комп'ютерне тестування. Для дисциплін, що мають прикладне спрямування, застосовується система залікового оцінювання, а для навчальних практик – підсумковий контроль у формі іспиту. Університет дотримується принципів академічної доброчесності та прозорості. Вся інформація щодо форм контролю міститься у: робочих програмах дисциплін, які оприлюднюються на сайті кафедри (<https://surl.li/fbzpwu>). Форми контрольних заходів визначені ОП та навчальним планом, які оприлюднені на сайті факультету геології, географії, рекреації і туризму (<http://geo.karazin.ua/academics/>). Навчально-методичні комплекси навчальних дисциплін кафедри представлені на сайті розділі «Навчально-методична робота» - «Навчально-методичні комплекси»: <https://surl.li/fbzpwu>. Положення про організацію освітнього процесу (п. 5.3.5.8) (https://drive.google.com/drive/folders/1DN01X7j1VyQYMKMltTZrdbSw_XwVDOR3) визначає чітку систему оцінювання: 60 балів – за поточний контроль (теоретична частина курсу); 40 балів – за підсумковий контроль. Розклад екзаменаційних сесій затверджується профільним проректором і доводиться до студентів не пізніше ніж за місяць до початку сесії через офіційні канали (сайт факультету, соціальні мережі тощо <https://geo.karazin.ua/academics/schedules/>). У процесі онлайн спілкування зі здобувачами вищої освіти та НПП, ЕГ пересвідчилась в наявності контрольних заходів та критеріїв оцінювання, їх форми є чіткими й зрозумілими, а також дозволяють встановити досягнення студентами результатів навчання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

Форми атестації здобувачів вищої освіти за спеціальністю 106 Географія галузі знань 10 Природничі науки відповідають вимогам Стандарту вищої освіти України для першого (бакалаврського) рівня. Атестація випускників, які успішно виконали навчальний план у повному обсязі, здійснюється Екзаменаційною комісією. У 2024-2025 н.р. для здобувачів вищої освіти, які навчаються за відповідною ОП, у восьмому семестрі передбачені такі форми атестації: атестаційний іспит з географії та публічний захист кваліфікаційної роботи бакалавра. Процедури проведення контрольних заходів регулюються відповідними нормативними документами університету, а саме Положенням про організацію освітнього процесу (https://drive.google.com/drive/folders/1DN01X7j1VyQYMKMltTZrdbSw_XwVDOR3.pdf п. 5.3) та Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти (https://karazin.ua/storage/documents/542_Bg7mdfnjbeKUtg9QFQOhQnnTb5.pdf). Крім того, порядок створення та роботи Екзаменаційної комісії регламентується окремим документом – Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії для атестації здобувачів вищої освіти (https://karazin.ua/storage/documents/241_SaxEpFKLMu7Emtnxnroeb3ZoA.pdf). Усі ці документи доступні на офіційному сайті університету для ознайомлення. Для забезпечення неупередженості та прозорості оцінювання в університеті запроваджено ряд механізмів. Письмова форма семестрового контролю, що мінімізує суб'єктивний фактор у процесі оцінювання. Ознайомлення студентів на початку семестру з критеріями оцінювання, прикладами завдань для поточного та семестрового контролю. Регулярний студентський моніторинг якості освітнього процесу, що дозволяє оцінити рівень поінформованості здобувачів освіти про систему контролю, своєчасність повідомлення про контрольні заходи, а також справедливості оцінювання (<https://surl.li/qjtfvk>). Згідно з результатами моніторингу, студенти, які навчаються за освітньою програмою, не висловлювали нарікань щодо системи оцінювання, що підтверджує її ефективність та відповідність сучасним освітнім стандартам. Єдиний державний кваліфікаційний іспит для цієї спеціальності не передбачений.

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Оцінювання навчальних дисциплін у межах ОП базується на чітких, прозорих і доступних критеріях, що забезпечують об'єктивність екзаменаторів при проведенні контрольних заходів. Процедури проміжного та підсумкового контролю містять зрозумілі вимоги до оцінювання, а студенти мають можливість ознайомитися з результатами своєї роботи не пізніше ніж через п'ять робочих днів після її виконання. У разі потреби вони можуть переглянути перевірену роботу та отримати пояснення щодо нарахованих балів. Запобігання конфлікту інтересів та врегулювання можливих спірних ситуацій регулюються низкою нормативних документів: Положенням про організацію освітнього процесу, Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти (зокрема, п. 7.12.5 – академічна доброчесність, п. 8.10-8.14 – управління якістю освіти), Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії (https://karazin.ua/storage/documents/241_SaxEpFKLMu7Emtnxnroeb3ZoA.pdf). Крім того, через систему студентського моніторингу якості освіти здобувачі вищої освіти мають можливість: брати участь у забезпеченні якості освітнього процесу (п. 2.1.8), вирішувати конфліктні ситуації (п. 2.1.9), розглядати спірні питання, пов'язані з оцінюванням (п. 2.1.10) (https://karazin.ua/storage/documents/560_V874E4cg4cvx1VM01r63UPt7R.pdf). У разі незадовільного результату здобувач вищої освіти має право на повторне проходження контрольних заходів. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу (https://drive.google.com/drive/folders/1DN01X7j1VyQYMKMltTZrdbSw_XwVDOR3), допускається не більше трьох спроб повторного складання: перші дві спроби – перед викладачем, третя спроба – перед екзаменаційною комісією, створеною за наказом ректора (або першого проректора) на підставі подання декана факультету. Рішення комісії є остаточним. У разі незгоди з отриманою оцінкою здобувач вищої освіти має право подати письмову апеляцію в день оголошення оцінки або наступного робочого дня. У заяві студент повинен чітко викласти причини незгоди з результатом оцінювання. Процедура апеляції регулюється: Положенням про організацію освітнього процесу (п. 5.3.5.19) (https://drive.google.com/drive/folders/1DN01X7j1VyQYMKMltTZrdbSw_XwVDOR3) та Положенням про врегулювання конфліктних ситуацій (https://karazin.ua/storage/documents/913_as5aKspAR87pO1xPyDyoe9cHI.pdf). ЕГ у ході фокус-зустрічей пересвідчилась, що прозора система оцінювання, можливість повторного складання контрольних заходів та чітка процедура апеляції забезпечують справедливості та об'єктивності оцінювання знань студентів. Представник відділу запобігання корупції Ігор Бойко підтвердив цю інформацію та повідомив, що університет під'єднано до "Єдиного порталу викривачів". Станом на поточний навчальний рік випадків упередженості екзаменаторів чи потреби у врегулюванні конфліктів не зафіксовано. Також не було оскаржень результатів контрольних заходів у межах ОП.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Політика, стандарти та процедури щодо академічної доброчесності в університеті регламентуються низкою документів, зокрема: Положенням про організацію освітнього процесу (п. 7.10.5) (https://karazin.ua/storage/documents/250_MAApcHhOxiyUEjXD4RNmBZko8.pdf), Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти (https://karazin.ua/storage/documents/242_WYooXnyGRckKoqZbPweutjx2D.pdf), Порядком проведення перевірки кваліфікаційних робіт, наукових праць та навчальних видань щодо наявності запозичень з інших документів (https://karazin.ua/storage/documents/552_N7Fu8UFiFvAjGBQhMo8p5U5www.pdf), Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) університету (https://karazin.ua/storage/documents/309_REEavGiG7y3cTqc5gzvsNl7q5.pdf), Кодексом цінностей Каразінського університету (https://karazin.ua/storage/documents/322_kmp5KTJ6sbiEsjMzjoRIhdmG7.pdf). Ці документи встановлюють механізми контролю та відповідальність за порушення академічної доброчесності серед студентів, викладачів і науковців. У межах ОП здійснюється перевірка кваліфікаційних робіт, наукових праць та навчальних видань здобувачів вищої освіти та НПП на наявність запозичень. Для цього використовується онлайн-система StrikePlagiarism.com. Роботи подаються у паперовій та електронній формах, які повинні бути ідентичними. Кваліфікаційні роботи зберігаються у Електронному архіві університету у відкритому доступі (<https://surl.li/sbnoack>). Академічна доброчесність є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти (https://karazin.ua/storage/documents/542_Bg7mdfnjbeKUtg9QFQOhQnnTb5.pdf). З цією метою, питання академічної доброчесності розглядаються під час кураторських годин та в межах навчальних дисциплін. Першокурсники ознайомлюються з Кодексом цінностей Каразінського університету (https://karazin.ua/storage/documents/322_kmp5KTJ6sbiEsjMzjoRIhdmG7.pdf), університет бере участь у проєкті сприяння академічній доброчесності (SAIUP) (<https://karazin.ua/osvita/akademichna-dobrochesnist/>). Всі студенти отримують Пам'ятку щодо дотримання академічної доброчесності (https://karazin.ua/storage/documents/557_BZ3vdXOljJyGaLboHLccjVHul.pdf). Куратори та викладачі проводять інформаційно-роз'яснювальну роботу, щоб запобігти порушенням академічної доброчесності. У разі виявлення академічного плагіату університет застосовує жорсткі заходи. Кваліфікаційна робота, що не відповідає вимогам доброчесності, не допускається до захисту. Під час фокус-груп учасники освітнього процесу підтвердили, а ЕГ пересвідчилась, що система контролю академічної доброчесності в університеті є ефективною та забезпечує високу якість освітнього процесу. Станом на поточний навчальний рік не було зафіксовано випадків академічної недоброчесності серед студентів, які навчаються за ОПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

ЕГ дійшла висновку, що форми проведення контрольних заходів та критерії їх оцінювання є чіткими та зрозумілими, політика та процедури дотримання академічної доброчесності сприяють досягненню встановленим результатам навчання. Проаналізована ОП відображає значний рівень узгодженості з якісними характеристиками за всіма підкритеріями. Форми проведення контрольних заходів та критерії оцінювання для здобувачів вищої освіти є прозорими та легко зрозумілими. В університеті діє анонімна скринька довіри, а також активно ведеться робота з популяризації академічної доброчесності. Академічна доброчесність інтегрована у внутрішню систему забезпечення якості освіти. Питання етики обговорюються на кураторських годинах, у межах навчальних дисциплін та проєктів (наприклад, SAIUP). Всі регламентуючі документи, пов'язані з академічною доброчесністю, розміщені у відкритому доступі на офіційному сайті університету.

Недоліки

Обмежена інтеграція питань академічної доброчесності у практичні дисципліни. Не всі студенти повністю ознайомлені з процедурами апеляції. Необхідне активніше роз'яснення механізмів подання апеляцій та перегляду результатів контрольних заходів.

Рекомендації

Керівнику навчального відділу та начальнику Відділу методичної та акредитаційної роботи у 2025-2026 н.р. розробити механізм введення обов'язковим курсом або тренінгом з академічної доброчесності окремий модуль у межах дисциплін першого курсу щодо етики наукової діяльності та практичних аспектів запобігання плагіату. Запровадити відеоінструкції або інтерактивні матеріали на сайті університету, що демонструють алгоритм подання апеляції. Аналізувати зворотний зв'язок від студентів щодо справедливості оцінювання.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

Експертна група, аналізуючи дані з ВСО освітньої програми, інформацію таблиці 2 додатків ВСО та матеріали, розміщені на сайті кафедри соціально-економічної географії та регіоназнавства імені Костянтина Немця, підтверджує, що наукова та викладацька діяльність викладачів освітньої програми відповідає академічним та професійним вимогам, необхідним для реалізації освітніх компонентів програми (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/spivrobotnyky-kafedry>). На основі аналізу встановлено, що освітній процес за нормативними ОК забезпечується 22 науково-педагогічними працівниками (у т.ч 1 зовнішній сумісник), серед яких 6 докторів наук (27%) та 14 кандидатів наук (64%). Цей штат відповідає ліцензійним вимогам для реалізації освітньої діяльності за спеціальністю 106 «Географія». Добір НПП для викладання освітніх компонентів є обґрунтованим академічною і професійною кваліфікацією викладачів. За інформацією гаранта ОПП К. Кравченко, він зорієнтований на забезпечення досягнення програмних цілей і результатів. Водночас відзначено, що для деяких викладачів, таких як О. Залюбовська (ОК «Загальне землезнавство»), А. Безродний (ОК «Філософія»), необхідно підвищити публікаційну активність для повної відповідності ліцензійним вимогам. За результатами аналізу таблиці 2 додатків ВСО та інтерв'ювання науково-педагогічних працівників, встановлено, що викладачі освітньої програми мають значний професійний досвід та активно займаються науковою діяльністю. Зазначене підтверджується їх участю у профільних наукових заходах, наявністю фахових публікацій, керівництвом практиками та кваліфікаційними роботами. Особливістю наявного складу НПП кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця є їхня висока публікаційна активність: 10 і більше статей, у виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus та/або Web of Science, мають Л. Немець, С. Костріков, К. Сегіда, К. Мезенцев, Л. Ключко, Є. Телебенева, К. Кравченко. Викладачі також підготували навчально-методичні посібники (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/navchalno-metodychna-robota/navchalno-metodychni-posibnyky/>), беруть участь у атестації наукових кадрів (К. Сегіда, Л. Немець). За результатами опитувань здобувачів освіти встановлено, що всі викладачі володіють високим рівнем педагогічної майстерності та подавали корисний матеріал на заняттях, що підтверджує їхню здатність ефективно реалізовувати навчальні компоненти програми та досягати визначених результатів навчання (<https://geo.karazin.ua/students/quality>). Позитивні відгуки, отримані під час онлайн-зустрічей зі студентами і випускниками, підкреслюють, що освітній процес відповідає сучасним вимогам ринку праці та збагачує здобувачів освіти новітніми знаннями та технологіями.

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

Конкурсний відбір науково-педагогічних працівників у ХНУ імені В.Н. Каразіна відбувається відповідно до Положення про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників (https://karazin.ua/storage/static-content/source/documents/vakantni-posady/vakantni_posady.pdf). Як позитивну практику ЕГ відзначає, що у ЗВО розроблена і впроваджується Кадрова політика (https://karazin.ua/storage/documents/1010_YmFNloWU6e6qjUq3D4acH7qIm.pdf), спрямована на збереження й розвиток кадрового потенціалу. Названі документи розроблено згідно з чинним законодавством, вони містять чітко визначені критерії відбору, включаючи норму, викладену у п.3 статті 10 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Для оцінки документів кандидатів, проведення конкурсного відбору та формування рекомендацій щодо призначення створюється конкурсна комісія. Після завершення конкурсу з обраними кандидатами укладаються строкові контракти, що було підтверджено начальницею відділу кадрів О. Громико. Як було з'ясовано ЕГ на фокус-групі з НПП, переважаючою є практика укладання річних контрактів. Відповідальність за відбір викладачів для забезпечення викладання окремих освітніх компонентів несе завідувач кафедри разом із гарантом програми, які керуються п. 37-38 Ліцензійних умов. Підтверджено, що процедури конкурсного відбору є прозорими і сприяють залученню кваліфікованих спеціалістів. Основна увага при відборі приділяється професійній компетентності кандидатів, враховуючи їх наукову активність. При укладанні контракту оформляється додаток до нього, що містить ключові показники ефективності, виконання яких впливає на рішення комісії щодо укладання контракту на новий строк.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

Для викладання на ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» залучаються роботодавці, професіонали-практики і експерти в цій галузі. Це підвищує практичну цінність освітнього процесу і забезпечує актуальність знань, які отримують здобувачі. Співробітництво з названими категоріями стейкхолдерів здійснюється через різні форми взаємодії, включаючи безпосереднє залучення професіоналів-практиків до освітнього процесу. Наприклад, вибірково дисципліну «Регіони та країни світу», за умови її обрання здобувачами освіти, на умовах погодинної оплати веде керівник науково-дослідного інституту регіонального економічного розвитку О. Носирев,

також він залучається до викладання дисциплін «Урбаністична географія», «Географія Харківської області». На фокус-групі роботодавців згаданий вище О. Носирев підтвердив, що долучався до рецензування освітньої програми, засідань методичної ради, ним також було запропоновано перенести ОК «Економічна і соціальна географія України» з блоку дисциплін за вибором до блоку обов'язкових дисциплін. Залучення до освітнього процесу знайшло підтвердження і з боку інших стейкхолдерів. Так, радник з питань транскордонного та міжнародного співробітництва Асоціації органів місцевого самоврядування Харківської області О. Кірюхін і начальник сектору перспективного розвитку ДП «Харківський регіональний науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» П. Черномаз вносили пропозиції щодо переліку обов'язкових ОК, брали участь у її рецензуванні та процедурах моніторингу. Генеральний директор Директорату регіональної політики Міністерства регіонального розвитку В. Подорожній провів майстер-клас щодо державної регіональної політики та стратегічного планування. Інформація про ці та інші заходи оприлюднюється на веб-сторінці кафедри соціально-економічної географії та регіонознавства імені Костянтина Немця (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua>) та в її соціальних мережах (<https://www.facebook.com/groups/1082072898561696>). Під час спілкування з роботодавцями та іншими стейкхолдерами експертною групою було встановлено, що вони активно беруть участь у процедурі захисту звітів з виробничої практики, долучаються до засідань, обговорень при перегляді ОПП, що сприяє обміну актуальними знаннями та підтримує високий рівень освітнього процесу.

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

ХНУ імені В.Н. Каразіна активно сприяє професійному розвитку викладачів через різноманітні семінари, тренінги, вебінари та курси, що проводяться як на базі ЗВО, так і у співпраці з іншими установами, у т.ч. закордонними. Актуальні пропозиції щодо підвищення кваліфікації розміщуються на сайтах відповідних підрозділів, а також сторінці Центру післядипломної освіти. На постійній основі діють наступні програми підвищення кваліфікації: «Конструювання дистанційних курсів для системи змішаного навчання у закладах освіти», «Інновації в системі дистанційного (змішаного) навчання», «Використання відео в освітньому процесі: перші кроки створення відео для освітян», «Українська мова як державна в професійному спрямуванні». НПП, що задіяні на ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток», регулярно беруть участь у стажуваннях та підвищують кваліфікацію, про що було підтверджено начальником названого Центру М. Татариним. Підвищення кваліфікації здійснюється як згідно графіка, так і за власної ініціативи НПП й передбачає участь у стажуваннях за профілем діяльності викладача, часто за підтримки партнерських закладів. Наприклад, К. Кравченко, Л. Ключко, Є. Телебенєва пройшли підвищення кваліфікації в Остравському університеті (Чехія); Л. Немець, К. Сегіда, С. Костірко – в університеті Жирони (Іспанія); К. Кравченко, Л. Ключко – у Талліннському університеті (Естонія); К. Кравченко – в університеті Орадія (Румунія); К. Сегіда у Ханчжоуському педагогічному університеті (Китай); Ю. Кандиба, П. Кобилян – у Вищій школі туризму і екології в Сухій Безкидській (Польща). Загалом всі викладачі мають необхідний обсяг підвищення кваліфікації (6 кредитів ECTS впродовж 5 років). Навчальний відділ контролює виконання планів підвищення кваліфікації та регулярно аналізує дані анкетування студентів для оцінки рівня педагогічної майстерності викладачів. Ця практика підтверджена під час фокус-групи начальником відділу методичної та акредитаційної роботи С. Козловим. У ХНУ імені В.Н. Каразіна діє система заохочення викладацької майстерності, що включає як матеріальні, так і нематеріальні компоненти. Матеріальне заохочення визначається «Порядком преміювання науково-педагогічних і наукових працівників» (https://karazin.ua/storage/documents/556_vv857CFZCanlubAvMip7YBv1Y.pdf). За результатами опитування НПП, ЕГ встановлено отримання матеріального заохочення викладачами, що задіяні на даній ОПП. Система преміювання також враховує результати рейтингувань, за якими найкращі викладачі отримують додаткове преміювання, що сприяє розвитку їхньої професійної майстерності. Кращих викладачів відзначають грамотами й подяками ректора, відзнаками Міністерства освіти і науки України, міської та обласної влади.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Активна інтеграція НПП до міжнародної наукової спільноти, що дозволяє адаптувати викладання на даній ОПП до провідних освітніх і наукових міжнародних практик. Активне залучення стейкхолдерів до освітнього процесу, яке не обмежується викладанням вибірових дисциплін чи керівництвом практиками, що дозволяє забезпечити відповідність освітньої програми реальним потребам ринку праці. Система матеріального та нематеріального заохочення викладачів, яка базується на результатах їхньої діяльності, включаючи рейтингування та преміювання. Це створює стимули для професійного розвитку та підвищення ефективності викладання. Загалом, програма демонструє вдале поєднання традиційних академічних практик із сучасними підходами до інтеграції освіти, науки, практичного досвіду та міжнародної співпраці, що робить її конкурентоспроможною та привабливою для студентів.

Недоліки

ЕГ встановлено, що професійна діяльність викладачів, залучених до даної освітньої програми, загалом відповідає вимогам, передбаченим законодавством України. Проте, було виявлено недостатню публікаційну активність НПП

за предметною областю ОК4 і ОК22.

Рекомендації

Для забезпечення повної відповідності ліцензійним вимогам щодо НПП на ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток», рекомендується впродовж міжакредитаційного періоду, зберігаючи високий рівень виконання підкритеріїв 6.2-6.4, підвищити публікаційну активність викладачів, що забезпечують викладання ОК4 «Філософія» та ОК22 «Основи геоecології».

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

Під час проведення огляду матеріально-технічного забезпечення, а також інтерв'ювання фокус-груп, ЕГ пересвідчилась, що наявні у ЗВО матеріально-технічні та фінансові ресурси дозволяють досягти визначених освітньою програмою мети, цілей та програмних результатів навчання. Так, усі здобувачі освіти та професорсько-викладацький склад мають доступ до ліцензійного програмного забезпечення (microsoft office, Zoom, ArcGIS), навчальної лабораторія соціально-економічних і інформаційних технологій (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/materialno-tehnichna-baza-kafedry/>), яка обладнана сучасними комп'ютерами, інтерактивними дошками та проекторами. Варто зазначити, що усі учасники освітнього процесу мають також безперешкодний доступ до навчальних та наукових лабораторій інших кафедр факультету. В усіх навчальних корпусах є безперешкодний доступ до мережі WI-FI. В ЗВО також діє студентський простір Karazin Students Hall (<https://cutt.ly/Ce6j7fNO>). Навчально-методичне забезпечення здійснюється зокрема через сайт кафедри, де у відкритому доступі містяться усі необхідні навчальні матеріали (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/navchalno-metodychna-robota/navchalno-metodychni-posibnyky/>). Під час акредитаційної експертизи, здобувачі освіти повідомили, що високо оцінюють якість матеріального-технічного забезпечення та мають доступ до спеціалізованого обладнання навіть в умовах дистанційного формату навчання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

ЗВО забезпечує можливість безоплатного використання викладачами та здобувачами освіти інфраструктури та інформаційних ресурсів Університету, факультету геології, географії, рекреації і туризму, зокрема лабораторіями кафедр та навчально-науковими базами. У корпусах університету, а також укриттях - наявний безкоштовний доступ до мережі Інтернет. Всі учасники освітнього процесу забезпечені безперешкодним доступом до бібліотечного фонду (<http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/>), включно з міжнародними інформаційними ресурсами Web of Science, Scopus, ScienceDirect, Oxford University Press. В ЗВО напрацьована дієва система цифрових інструментів, що забезпечуються освітній процес, зокрема в умовах дистанційного навчання: Moodle-платформа, Е-деканат (<https://online.karazin.ua:1443>), Е-каталог, Е-репозитарій (<https://ekhnur.karazin.ua/home>). Відтак, усі необхідні навчальні та методичні матеріали знаходяться у вільному доступі для здобувачів вищої освіти та співробітників університету. Під час проведення акредитаційної експертизи, ЕГ мала змогу переконатись в ефективності цих інструментів та констатувати високий рівень задоволеності використання їх в освітньому процесі усіма зацікавленими сторонами. Здобувачі вищої освіти, а також професорсько-викладацький склад мають доступ до корпоративної електронної пошти, яка надає можливість користування зокрема ліцензійними пакетами microsoft office. Також в ЗВО діє Центр колективного користування науковим обладнанням (<https://karazin.ua/korisna-informatciia/tcentr-kolektivnogo-koristuvannia-naukovim-obladnanniam/>), доступ до якого також є безперешкодним.

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

Задля виявлення і врахування потреб та інтересів здобувачів вищої освіти у ЗВО щосеместрово проходить моніторинг якості освітнього середовища шляхом опитування (<https://karazin.ua/osvita/navchalno-metodichna-roбота/monitoring-iakosti-osvitnogo-protsesu/>). Також проводяться тематичні опитування, як до прикладу - опитування «Безпека та довіра» (<https://karazin.ua/news/sotsiologichne-opytuvannia-laquo-bezpeka-ta-dovira-raquo/>). ЗВО активно розбудовує мережу безпечних освітніх просторів, які обладнані усім необхідним для реалізації освітнього процесу. Наразі площа таких просторів становить близько 2000 км² (безпечний простір «Бункер», «Karazin Hub»), водночас керівництво університету повідомило, що найближчим часом ця площа збільшиться вдвічі та зможе забезпечити посадковими місцями 5 000 осіб.. В ЗВО діє Положення «Про особливості користування гуртожитками» (<https://surl.li/znscit>) та з 2015 року реалізується університетська програма "Здоров'я студента" (<https://surl.li/gzrwao>), що сприяє формуванню безпечного освітнього середовища. Безкоштовну медичну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ККП «Міська студентська лікарня». Для підтримки фізичного здоров'я на базі ЗВО функціонує спортивна зала (UniverGym), забезпечений доступ до стадіону та тенісних кортів. Підтримку ментального здоров'я надають фахові психологи на базі Центру позаосвітньої діяльності. Під час перегляду матеріально-технічного забезпечення ОП, ЕГ мала змогу переконатись у тому, що загальноуніверситетські аудиторії, а також спеціалізовані лабораторії містять журнали з техніки безпеки, плани евакуації та обладнані вогнегасниками.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну та консультативну підтримку здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою через застосування студентоцентрованого підходу до навчання, викладання та оцінювання; вибудовану систему комунікацій (із використанням різноманіття інструментів, зокрема опитувань, системи Moodle, кураторських годин тощо); спільне обговорення процесу розроблення, реалізації, моніторингу та корегування ОП; використання передових педагогічних підходів та методів, а також слідуванню прозорим процедурам розгляду скарг/пропозицій здобувачів вищої освіти. Впровадження єдиної, уніфікованої інформаційної бази з організації освітнього процесу - платформи «Moodle», а також використання Е-деканату є гарною практикою, що забезпечує високу якість та ефективність освітнього процесу, навіть в умовах дистанційного навчання. Інформаційна підтримка також здійснюється через веб-сайт ЗВО (<https://karazin.ua/>), сайт факультету геології, географії, рекреації та туризму (<http://geo.karazin.ua/>), сайту кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/>), Е-каталог наукової бібліотеки, а також месенджер-канали (Facebook, Instagram тощо). В ЗВО активно діє Центр позаосвітньої діяльності, що окрім заходів із неформальної освіти, забезпечує й також психологічний супровід під час освітнього процесу як здобувачам вищої освіти, так і професорсько-викладацькому складу ЗВО (психологічна підтримка може давати очно/онлайн; анонімно/надаючи дозвіл на оприлюднення інформації; одноосібно/ групові заняття). Також в університеті сформовані дієві студентські організації (Студентська рада університету та факультету, Студентське наукове товариство, Профспілкова організація студентів факультету), що забезпечують первинну інтеграцію здобувачів вищої освіти до навчального процесу, наповнюють дозвілля здобувачів ВО, надають соціальну та суспільну підтримку. Окрім цього, професорсько-викладацький склад ЗВО, а також здобувачі вищої освіти мають можливість відвідувати навчальний центр «ЛандауЦентр» (<https://karazin.ua/kultura/landautcentr/>) та «ЄрміловЦентр» (<https://karazin.ua/kultura/yermilovtcentr/>). В умовах повномасштабного вторгнення розпочав свою діяльність БФ Kharkiv Karazin University Foundation (<https://karazin.foundation/>), покликаний сприяти захисту наукових, освітніх і духовних надбань Каразінського університету.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

ЗВО активно долучається до розбудови безбар'єрного простору та забезпечення реалізації права на освіту осіб з ООП. Правила прийому на навчання до Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (<https://surl.li/tootxe>) містять положення про наявність умов для навчання осіб з особливими освітніми потребами та про спеціальні умови участі у конкурсному відборі на здобуття вищої освіти. Від 24 грудня 2019 року в ЗВО діє Положення про організацію інклюзивного навчання у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна (<https://surl.li/bkotge>), а ще з 2018 року напрацьовані чіткі алгоритми супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (<https://surl.li/mhjeqr>). Також, згідно з Положення про організацію освітнього процесу (<https://surl.li/kxvkzf>) здобувачі освіти за потреби, мають змогу оформити індивідуальний графік навчання. Фізична доступність забезпечується адаптацією існуючих будівель та споруд - усі навчальні корпуси та гуртожитки обладнані пандусами, ліфтами та вбиральнями для осіб з інвалідністю (у головному корпусі діє 4 спеціалізованих санвузлів, у північному корпусі — 8 санвузлів), спеціалізованими кімнатами відпочинку та адаптації, що підтверджує проведене, у 2019 році експертне обстеження на предмет доступності навчальних корпусів та гуртожитків для маломобільних груп населення (<https://surl.li/ospgcl>). Сайт ЗВО двомовний, а також містить версію для осіб з порушеннями зору, що забезпечує доступність інформації. Наразі серед здобувачів освіти за ОП є ті, що мають статус переселенців, тож ЗВО забезпечує надання їм пільг, соціальних стипендій та психологічної допомоги, що зокрема підтвердили учасники освітнього процесу під час акредитаційної експертизи.

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Статутом Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, визначено, що: "Здобувачі вищої освіти, які навчаються в Університеті, мають право на захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства" (пункт 20.38, <https://surl.li/tyogti>). Забезпечення цього права регулюється Положенням про врегулювання конфліктних ситуацій (<https://surl.li/vcpihc>), Положенням запобігання та протидії булінгу (https://karazin.ua/storage/documents/913_as5aKspAR87pO1xPyDyoe9cHI.pdf), Політикою гендерних питань (https://karazin.ua/storage/documents/979_IJM6b3PMtXdiDovnpqjxAUOSu.pdf) та дією Комісії з врегулювання конфліктних ситуацій, яка є постійно діючим робочим органом. Під час проведення акредитаційної експертизи, представники органів студентського самоврядування повідомили, що у разі виникнення конфліктних ситуацій чи таких, що пов'язані із дискримінацією, насильством вони обов'язково долучаються до процесу їх вирішення. Для повідомлення про випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання чи інших конфліктних ситуацій здобувачі освіти можуть як анонімно, так і публічно звертатись до кураторів, студентської ради та профспілковою організацією студентів, аспірантів і докторантів використовуючи канали комунікації, що зазначені зокрема на сайті ЗВО. Також на факультеті геології, географії, рекреації і туризму встановлена "скринька довіри", де кожен та кожна може залишити звернення. Впродовж періоду навчання здобувачів вищої освіти, які опановують наразі ОП, а також випускників, які вже завершили навчання - випадків сексуальних домагань, дискримінації, корупції не виявлено. Однак варто зазначити, що учасники освітнього процесу продемонстрували ЕГ високу обізнаність в алгоритмі дій у разі виникнення таких ситуацій. ЗВО також реалізовує антикорупційну політику, зокрема: затверджена Антикорупційна програма університету на 2023-2025 рр. (<https://surl.li/zenytj>), розроблено Пам'ятку щодо запобігання та протидії корупції (<https://surl.li/cwhezm>), Пам'ятку щодо отримання подарунків (<https://surl.li/jenjmu>), свої обов'язки виконує фахівець з антикорупційної діяльності - Бойко І.А(<https://surl.li/fpsbfa>).

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Матеріально-технічні ресурси ЗВО є значними, систематично оновлюються, та включають в себе розгалужену мережу інформаційного та програмного забезпечення; сучасний аудиторний та обладнаний, передовими приладами, лабораторний фонди. Гарною практикою є діяльність у ЗВО Центру колективного користування науковим обладнанням, де оренда обладнання є безкоштовною для усіх учасників освітнього процесу. В контексті повномасштабного вторгнення РФ в Україну, та географічного розташування міста Харкова, ЗВО приділяє значну увагу розбудові мережі безпечних просторів («Karazin Hub, «Бункер», «ЄрміловЦентр», «Цифровий простір»), відтак - дбає про комфортність та безпечність освітнього середовища як для здобувачів вищої освіти, так і для співробітників університету. Для усіх учасників освітнього процесу забезпечений безперешкодний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОП, напрацьовані також механізми доступу до усіх необхідних ресурсів у дистанційному форматі. В ЗВО діє єдина, уніфікована платформа для організації освітнього процесу - Moodle, а також Е-деканат, Е-каталог, Е-репозитарій, що забезпечують доступ усіх учасників освітнього процесу до навчальних та методичних матеріалів. Окрім цього, гарною практикою є й забезпечення належних умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами - усі навчальні корпуси та гуртожитки адаптовані до потреби осіб з інвалідністю. В ЗВО напрацьовані чіткі механізми врегулювання конфліктних ситуацій, затверджена антикорупційна програма. Відтак, освітнє середовище цілком задовольняє потреби та інтереси здобувачів вищої освіти за ОП.

Недоліки

Не виявлено

Рекомендації

ЕГ рекомендує ЗВО надалі активно працювати в контексті критерію 7.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

У Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна, процедури розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду освітніх програм регулюються Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна: (https://karazin.ua/storage/documents/542_Bg7mdfnjbeKUtgQFQOhQnnTb5.pdf); Положенням про освітні програми підготовки здобувачів вищої освіти у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна: (https://karazin.ua/storage/documents/579_LMPclAn1N5R9wxFXXq1BEFDqX.pdf), Настановою з якості Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (https://karazin.ua/storage/documents/310_giIr56mHRAgeYLq3DAkujG2cv.pdf). Відповідно до документів та проведених зустрічей з гарантом та викладачами, оновлення та перегляд освітніх програм здійснюється щороку. Періодичність перегляду також підтверджується окремою сторінкою на сайті кафедри (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/navchalno-metodychna-robota/opp/>). На сторінці присутні всі варіанти освітніх програм починаючи з 2021 року, а також всі робочі плани, пропозиції до змін в ОПП та відгуки стейкхолдерів. Згідно діючої освітньої програми, обговорення проекту програми проводилось у період з 21 лютого – 21 березня 2024 (<https://karazin.ua/osvita/osvtn-programee/proiekt-dlia-obhovorennia-1/>). Що відповідає пункту 2.7 Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти. Запропоновані зміни відображені на сайті документом під назвою "Пропозиції, які надходили до Проектів освітньо-професійної програми" (http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/Propozytsiyi_do_OP_ESGRR_2019_2024_bakalavr.pdf). Але в даному документі відображено одразу всі пропозиції починаючи з 2019 року, хто їй вносив, а також порядок рішень та реалізації даних пропозицій. Також, відповідно до ОПП, затвердження програми засіданням кафедри, навчально-методичною комісією факультету та вченою радою факультету відбулося в один день 26 серпня 2026 року (https://geo.karazin.ua/wp-content/uploads/2024/10/106_%D0%B1%D0%B0%D0%BA_%D0%95%D0%A1%D0%93%D0%A0%D0%A0_2024_%D0%9E%D0%9F%D0%9F-1.pdf). Освітня програма затверджена вченою радою університету та введена в дію наказом ректора 29 серпня 2024 року. Активне удосконалення ОПП також засвідчується значними змінами у наповненні ОК. Так, за період 2021-2024 роки, було змінено 8 ОК, 4 з яких представлені блоками ВК.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Залучення здобувачів до перегляду ОПП закріплено у Положенні про внутрішнє забезпечення якості освіти: (https://karazin.ua/storage/documents/542_Bg7mdfnjbeKUtgQFQOhQnnTb5.pdf, п. 7.12.2, 8.10, 8.13, 8.14) та Положення про організацію освітнього процесу (https://karazin.ua/storage/documents/250_MAApcHhOxiyUEjXD4RNmBZko8.pdf). Здобувачами, під час зустрічі, також було підтверджено участь у оновленні ОП та наданні відгуків та рекомендацій. Здобувачі залучаються до процесів перегляду ОПП "Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток" декількома шляхами. По-перше, це поточне опитування здобувачів та залучення до складу робочої групи. До складу робочої групи включені здобувачі Циган В. та Бедрій Є., які вносили пропозиції про введення ОК "Економічна географія" та ВК "Регіональна економіка", базуючись на їхньому досвіді міжнародної мобільності. По-друге, це проведення моніторингу якості освіти серед здобувачів студентською радою факультету кожного семестру (<https://ksu24.kspu.edu/s/ZRmdz>). На зустрічі зі здобувачами Подпрятова О. та Дашенко В. підтвердили проведення та структуру даного опитування. Варто зазначити, що дана форма за структурою питань не зовсім відповідає поняттю "моніторингу якості освіти", а більше носить характер моніторингу задоволеності освітнім процесом здобувачами. У відомостях самооцінювання також вказано що куратори академічних груп постійно опитують студентів щодо їхньої задоволеності якістю освітнього процесу та змістом окремих освітніх компонентів, але, зокрема, моніторинг змісту та задоволеності окремих освітніх компонент формально не закріплений. Також, здобувачка Подпрятова О. розповіла про проведення брифінгів з деканом, де здобувачі можуть озвучувати свої зауваження та побажання. У відомостях самооцінювання зазначено, що на факультеті працює фокус-група, до якої входять старости груп, керівники органів студентського самоврядування, що допомагає висвітлити інформацію щодо пропозиції студентів за ОПП. Також, пунктом 2.13 "Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти" закріплено участь органів студентського самоврядування у експертизі проєктів освітніх програм. Але реальні механізми не зазначені, окрім як участь представників самоврядування у вчених радах.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Роботодавці активно долучені до обговорення та оновлення освітніх програм. Так, при перегляді ОПП залучалися Носирєв О. О. (керівник ГО «Науково-дослідний інститут регіонального економічного розвитку») та Черномаз П. О.

(інженер сектору перспективного розвитку ДП «Харківський регіональний науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації»). Участь і свої пропозиції до оновлення програм вони підтвердили і на зустрічі. Обидва роботодавці, у різні періоди, залучалися до викладання дисциплін на ОПП. За пропозицією Носирєва О.О., при оновленні ОПП у 2024 році, ОК "Економічна та соціальна географія України" перенесено в обов'язкові компоненти (http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/Propozytsiyi_do_OP_ESGRR_2019_2024_bakalavr.pdf). Також, Черномазом П.О., при оновленні ОПП у 2023 році було посилено компетентності щодо застосування кількісних методів шляхом впровадження відповідних ОК. Зміни також пропонували інші роботодавці. Зокрема, Кірюхін О.М. (радник з питань транскордонного та міжнародного співробітництва Асоціації органів місцевого самоврядування Харківської області) у 2020 році вносив пропозиції щодо зміни ОК у відповідності до затвердженого стандарту. Активна співпраця кафедри з роботодавцями підтверджується і новинами публікаціями на сторінці кафедри (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/news/vidbulas-vidkryta-on-lajn-zustrich-z-v/>). Також, у звіті самооцінювання зазначено що університет запроваджує опитування роботодавців. На сайті університету останній звіт щодо опитування роботодавців опубліковано за 2021 рік (https://karazin.ua/storage/documents/544_X1f1gRqIvHybohozmZoetvsx.pdf).

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

У структурі університету працює Центр розвитку кар'єри та Навчальний центр практичної підготовки і працевлаштування (<https://karazin.ua/universitet/structure/strukturni-pidrozdiily/tsentr-rozvytku-kariery/>). На сайті університету досить обмежена інформація щодо практичної діяльності цих відділів, але інформація частково представлена на сторінках у соціальних мереж (<https://www.facebook.com/career.karazin.ua>). В університеті системно проводяться тижні кар'єри Karazin career week, де студенти мають змогу поспілкуватися з роботодавцями (<https://karazin.ua/news/v-nbsp-universyteti-proishov-tyzhden-kariery-karazin-career/>). Також діє Асоціація випускників, викладачів та друзів університету (<https://karazin.ua/universitet/asotciatciavipusknikiv/>), відбувається щорічна акція «День випускника». На сторінці кафедри окремим розділом представлено детальний структурований перелік видатних випускників кафедри (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/nashi-vypuskniky/>). Чисельні публікації новин підтверджують активну взаємодію випускників з кафедрою, зокрема в аспекті профорієнтації (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/news/24133/>; <http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/news/nakafedri-vidbuvsya-proforiientatsijn-2/>). Під час таких заходів здійснюється також обговорення змін до ОП. При зустрічі з випускниками ОПП вони підтвердили проведення опитування випускників, а також поточну участь в оновленні ОПП (Бедрій Є. Р., Решетняк В. В., Міренкова В.Р.). Також, ними і представниками роботодавців підтверджено активне сприяння факультету у працевлаштуванні випускників. На сайті кафедри є постійна сторінка з пропозиціями щодо працевлаштування (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/vakansiyi-dlya-studentiv/>).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін

В університеті діє система аудитів освітнього процесу, регулярно здійснюється моніторинг освітнього процесу (<https://karazin.ua/osvita/navchalno-metodichna-robota/monitoring-iakosti-osvitnogo-protcesu/>). Результати опитувань аналізуються на засіданнях кафедри та студентським активом. Під час зустрічі з деканом факультету Пересадько В.А. та провідним професіоналом з антикорупційної діяльності Бойком І. А., було зазначено випадки правомірного реагування на випадки скарг щодо якості викладання дисциплін від здобувачів на інших факультетах. Також, описано механізми реагування щодо проявів корупції. За результатами моніторингу якості освіти у першому семестрі 2024/25 н.р., здобувачами не було висловлено особливих зауважень чи пропозицій (<https://ksu24.kspu.edu/s/ZRmdz>). Також, під час внутрішнього аудиту, який проводився у 2024/2025 н.р., випускова кафедра не отримала зауважень.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Освітня програма акредитується вперше за повною процедурою, попередні три були умовно (відкладені) через воєнний стан. Але, під час удосконалення навчального процесу, було використано рекомендації що були надані при акредитації ОПП «Географія рекреації та туризму» та ОПП "Географія" (2021 р.). Серед реалізованих рекомендацій: посилення взаємодії з роботодавцями та професіоналами-практиками, посилення академічної мобільності здобувачів, оновлення сайту університету/факультету.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

У спільноті університету, факультету та кафедри постійно здійснюється покращення культури якості освіти, що сприяє покращенню ОПП та освітнього процесу. По-перше, це регламентовано щорічною процедурою оновлення та удосконалення освітніх програм. Процедури культури якості освіти визначені вищезазначеними Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти, а також нововведеними Настановами з якості освіти затвердженими у 2024 році (<https://surl.li/ymuhgv>). Активна участь як внутрішніх, так і зовнішніх стейкхолдерів є важливим чинником у формуванні культури якості. Зовнішні стейкхолдери, зокрема роботодавці, сприяють розвитку ОПП через участь у засіданнях робочих груп, опитувальниках, моніторингу якості знань під час проходження здобувачами практик. Здобувачі освіти залучаються до формування культури якості переважно через опитування або робочі зустрічі (брифінг з деканом, фокус-група студентів тощо), де можуть висловлювати пропозиції щодо освітнього процесу. Наприклад, під час таких зустрічей вносились побажання щодо зміни освітніх компонентів.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

ОПП “Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток” відповідають вимогам даного критерію. В університеті послідовно здійснюються визначені процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми; здобувачі вищої освіти та роботодавці безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми як партнери; враховується інформація щодо кар’єрного шляху випускників та досвід попередніх акредитацій; система моніторингу забезпечує швидке реагування на зміни та побажання всіх зацікавлених сторін. Серед позитивних практик та сильних сторін, варто виділити наступні: наявність чітких політик та процедур щодо забезпечення якості освіти та послідовне оновлення їх відповідно до вимог часу (Настанови з якості освіти затвердженими у 2024 році); наявність моніторингу якості освіти студентською радою (хоч і далеко не досконалого); врахування рекомендацій наданих по інших освітніх програмах всіх зацікавлених сторін.

Недоліки

ЕГ встановлено, що більша частина питань моніторингу якості освіти студентської ради не стосуються безпосередньо якості освіти і є малоінформативні; відсутня система повноцінної оцінки якості викладання кожної з дисциплін по проходженню курсу; у формі “Узагальнення пропозицій, що надійшли під час обговорення”, не зазначено яким чином вони були враховані та під час яких процедур дані пропозиції розглядалися (засідання кафедри, робочої групи тощо); затвердження ОПП програми засіданням кафедри, навчально-методичною комісією факультету та вченою радою факультету відбувається в один день, що робить неможливим внесення змін у разі виникнення зауважень.

Рекомендації

ЕГ рекомендує студентській раді разом з профільним відділом до кінця семестру переглянути та оновити анкету для опитування здобувачів щодо якості освіти та провести оновлене анкетування за результатами поточного семестру; запровадити повноцінне централізоване опитування якості викладання освітньої компоненти по завершенню дисципліни; у формі узагальнення пропозицій зазначати хто саме вніс пропозицію, зазначати розгорнуто яким чином врахована пропозиція та якою процедурою розглядалися та затверджувалися зміни по даним пропозиціям (відповідні корективи внести для поточного обговорення ОПП); переглянути процесуальний порядок затвердження ОПП та врахувати дані рекомендації при затвердженні ОПП за нинішнім проектом.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов’язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила та процедури, що регулюють права та обов’язки учасників освітнього процесу визначаються Статутом Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

(https://karazin.ua/storage/documents/319_tXkirH6oTt59Q9jsLMUeocOfb.pdf), Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (https://karazin.ua/storage/documents/978_m69w4Iy9lUkYdcQRbCuWoLfTo.pdf), Правилами внутрішнього розпорядку Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (https://karazin.ua/storage/documents/308_x3f4HuDo83Z7WI3rargEYkF3r.pdf), Пам'яткою для студента (https://karazin.ua/storage/documents/557_BZ3vdXOljJyGaLboHLccjVHul.pdf), Кодексом цінностей Каразінського університету (https://karazin.ua/storage/documents/322_kmp5KTJ6sbiEsjMzjoRIhdmG7.pdf). Всі документи розміщені на офіційному сайті університету, є доступними та зрозумілими. Пам'ятка для студента поширюється як в електронному так і друкованому варіанті.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Не менше ніж за місяць до затвердження ОП на сторінці офіційному веб-сайті ХНУ імені В. Н. Каразіна розміщуються проєкти ОП для обговорення (<https://karazin.ua/osvita/osvtn-programee/proiekt-y-dlia-obhovorennia-1/>). Вказана електронна пошта для надсилання пропозицій (soc-econom-region@karazin.ua). Публікація проєкту ОП для обговорення відбувається зазвичай в лютому місяці, затвердження - у серпні. Врахування зауважень та пропозицій щодо змісту, форм та методів навчання у процесі забезпечення освітнього процесу на ОПП підтверджено таблицею внесення пропозицій до ОПП (soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/Propozytsiyi_do_OP_ESGRR_2019_2024_bakalavr.pdf), що є взірцевою практикою.

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На офіційному сайті ХНУ імені В. Н. Каразіна розміщено всі діючі ОПП (<https://karazin.ua/osvita/osvtn-programee/backallavrat/>). Також, ОПП за всі роки розміщені на сторінці кафедри соціально-економічної географії і регіоналістики імені Костянтина Немця (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/navchalno-metodychna-robota/opr/>). Навчально-методичні комплекси дисциплін розміщені також на сайті кафедри (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/navchalno-metodychna-robota/nmc/>). На сайті кафедри також розміщено актуальний навчальний план (<https://ksu24.kspu.edu/s/aconB>). На сайті оприлюднені анотації вибіркового дисциплін для формування індивідуальної освітньої траєкторії (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/vibirkovi-dystsypliny/>). Також, на сайті кафедри розміщені актуальні програми практик (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/navchalno-metodychna-robota/praktyky-kafedry/>). На сторінці кафедри розміщена повна інформація про навчальний процес: розклад занять, вимоги до кваліфікаційних робіт, відомості про наукову діяльність тощо (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/>). На сайті факультету геології, географії, рекреації і туризму також розміщено розклад занять, графік проведення іспитів та консультацій, пам'ятки для студентів, відомості щодо мобільності, дозвілля та працевлаштування, рейтинг успішності, результати моніторингу якості освіти тощо (<http://geo.karazin.ua/>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

ОПП “Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток” та оприлюднення матеріалів за нею відповідає вимогам критерію. Зокрема, серед позитивних практик, варто виділити доступність проєктів ОПП та механізму для надання пропозицій як на сторінці кафедри так і на основній сторінці факультету; наявність на сторінках офіційних веб-сайтів університету, факультету та кафедри повної кількості матеріалів для інформування усіх зацікавлених осіб щодо ОПП та діяльності за нею. Врахування зауважень та пропозицій щодо змісту, форм та методів навчання у процесі забезпечення освітнього процесу на ОПП підтверджено таблицею внесення пропозицій до ОПП, що є взірцевою практикою.

Недоліки

Недоліки не виявлено

Рекомендації

ЕГ рекомендує ЗВО надалі активно працювати в контексті критерію 9.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень А

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

не застосовується

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

не застосовується

3. Заклад вищої освіти здатний сформував разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

не застосовується

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

не застосовується

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

не застосовується

6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для

унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

не застосовується

Недоліки

не застосовується

Рекомендації

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	A
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	А
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	Додаток до звіту ЕГ Перелік суттєвих недоліків 22777.pdf	406Ouan4NaJL4tehBKEfxlaex6FFBmFu1xlX6UTfCf с=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Боярин Марія Володимирівна

Члени експертної групи

Бєлова Наталія Володимирівна

Корнус Анатолій Олександрович

Молікевич Роман Сергійович

Гнатюк Світлана Сергіївна